

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ŽANA RIŠĀRA DELATŪRA
[JEAN RICHARD DE LA TOUR]
SECINĀJUMI,
sniegti 2020. gada 9. decembrī¹

Lieta C-414/20 PPU

**Kriminālprocess
pret MM,
piedaloties
*Spetsializirana prokuratura***

(*Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība – Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās – Eiropas apcietināšanas orderis – Pamatlēmums 2002/584/TI – 6. panta 1. punkts un 8. panta 1. punkta c) apakšpunkts – Nodošanas procedūras starp dalībvalstīm – Eiropas apcietināšanas orderis, kas izsniegts, pamatojoties uz valsts lēmumu par saukšanu pie kriminālatbildības – “Lēmuma par apcietinājuma piemērošanu vai jebkura cita izpildāma tiesas nolēmuma ar tādu pašu spēku” jēdziens – Eiropas Savienības Pamattiesību harta – 47. pants – Efektīva tiesību aizsardzība tiesā

I. Ievads

1. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm², kas grozīts ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI³, 6. panta 1. punktu un 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – “Harta”) 47. pantu.

2. Šis lūgums ir iesniegts kriminālprocesā, kurā tiek apstrīdēta Eiropas apcietināšanas ordera, kas izsniegts attiecībā uz MM, spēkā esamība, pamatojot lūgumu pārskatīt tam noteikto pagaidu apcietinājumu.

3. *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija) uzdotie jautājumi būtībā attiecas uz “valsts apcietināšanas ordera” kā Eiropas apcietināšanas ordera tiesiskā pamata jēdzienu, kā arī uz efektīvas tiesību aizsardzības tiesā, kas izsniegšanas dalībvalstī ir jānodrošina personai, attiecībā uz kuru ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, noteikumiem un apmēru pēc tam, kad ir veikta šīs personas nodošana.

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² OV 2002, L 190, 1. lpp.

³ OV 2009, L 81, 24. lpp.; turpmāk tekstā – “Pamatlēmums 2002/584”.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Pamatlēmums 2002/584

4. Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 1. un 3. punktā ir noteikts:

“1. Eiropas apcietināšanas orderis ir tiesas nolēmums, ko izsniedz dalībvalsts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai vai lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu, vai arī lai piemērotu ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli.

[..]

3. Šis pamatlēmums [negroza] pienākumu ievērot pamattiesības un tiesību pamatprincipus, kā tie minēti 6. pantā Līgumā par Eiropas Savienību.”

5. Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. un 3. punktā ir paredzēts:

“1. Izsniegšanas tiesu iestāde ir izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāde, kas ir kompetenta izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem.

[..]

3. Katra dalībvalsts informē Padomes ģenerālsekretariātu par kompetento iestādi saskaņā ar tās tiesību aktiem.”

6. Šī pamatlēmuma 8. panta “Eiropas apcietināšanas ordera saturs un forma” 1. punkta c) apakšpunktā ir noteikts:

“Eiropas apcietināšanas orderis ietver šādu informāciju, kas izkārtota formā, kas norādīta pielikumā:

[..]

c) pierādījums tam, ka pastāv izpildāms spriedums, lēmums par apcietinājuma piemērošanu vai jebkurš cits izpildāms tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku, kas ietilpst 1. un 2. panta piemērošanas jomā.”

7. Minētā pamatlēmuma pielikumā ir paredzēta īpaša veidlapa, kas izsniegšanas tiesu iestādēm ir jāaizpilda, norādot konkrēti pieprasīto informāciju⁴. Šīs veidlapas b) punkta 1. apakšpunktā ir atsauce uz lēmumu, kas ir apcietināšanas ordera pamatā, proti, “apcietināšanas orderis vai tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku”.

B. Bulgārijas tiesības

8. Pamatlēmums 2002/584 Bulgārijas tiesībās tika transponēts ar *zakon za ekstraditsiata i evropeiskata zapoved za arrest* (Likums par izdošanu un Eiropas apcietināšanas orderi; turpmāk tekstā – “ZEEZA”)⁵, kura 37. pantā ir ietverti noteikumi saistībā ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu, kuru formulējums ir gandrīz identisks šī pamatlēmuma 8. panta formulējumam.

4 Skat. it īpaši spriedumu, 2018. gada 6. decembris, IK (Papildsoda izpilde) (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 49. punkts un tajā minētā judikatūra).

5 DV Nr. 46, 2005. gada 3. jūnijs.

9. Saskaņā ar ZEEZA 56. panta 1. punkta 1. apakšpunktu prokurora kompetencē ir kriminālprocesa pirmstiesas stadijā izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi attiecībā uz apsūdzēto personu. Šajā kriminālprocesa stadijā Bulgārijas tiesību aktos tiesai nav paredzēta iespēja piedalīties Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanā ne pirms, ne pēc tā izsniegšanas⁶. Konkrētāk, nešķiet, ka šajos tiesību aktos būtu sniegta iespēja pārsūdzēt tiesā prokurora pieņemto lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi. Saskaņā ar *nakazatelno protsesualen kodeks* (Kriminālprocesa kodekss; turpmāk tekstā – “NPK”) 200. pantu, to lasot kopā ar ZEEZA 66. pantu, Eiropas apcietināšanas orderi var apstrīdēt vienīgi augstākā prokuratūras instancē.

10. *Lēmums par piespiedu atvešanu*, kas paredzēts tādas personas nogādāšanai policijas izmeklēšanas iestādēs, kura tiek turēta aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, ir reglamentēts NPK 71. pantā. Šo lēmumu par piespiedu atvešanu nevar pārsūdzēt tiesā. To var pārsūdzēt vienīgi prokuroram.

11. Personas, kura tiek turēta aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, *saukšana pie kriminālatbildības* tostarp ir reglamentēta NPK 219. pantā.

12. NPK 219. panta 1. punktā ir noteikts: “ja ir pietiekami pierādījumi par konkrētās personas vainu [...], izmeklēšanas iestāde sniedz ziņojumu prokuroram un sauc šo personu pie kriminālatbildības, šim nolūkam pieņemot lēmumu”. Šo lēmumu pieņem izmeklēšanas iestāde prokurora uzraudzībā. Šī lēmuma mērķis ir paziņot personai, kura tiek turēta aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, par tās saukšanu pie kriminālatbildības un dot tai iespēju aizstāvēties (NPK 219. panta 4.–8. punkts un 221. pants)⁷. Šī lēmuma tiesiskās sekas nav apcietinājuma piemērošana apsūdzētajai personai. Šim nolūkam ir iespējams pieņemt citu kategoriju lēmumus: lēmumu par ierašanos kompetentajā tiesā saskaņā ar NPK 64. panta 2. punktu un lēmumu par piespiedu atvešanu uz policijas izmeklēšanas iestādēm saskaņā ar NPK 71. pantu.

13. Izmeklēšanas iestādes lēmumu par saukšanu pie kriminālatbildības nevar apstrīdēt tiesā. To var pārsūdzēt vienīgi prokuroram. NPK 200. pantā ir noteikts, ka “izmeklēšanas iestādes lēmumu pārsūdz prokuroram. Prokurora lēmums, kurš nav pakļauts tiesas kontrolei, tiek pārsūdzēts augstākas instances prokuratūrai, kuras lēmums ir galīgs”.

14. *Pagaidu apcietinājuma piemērošanu* personai, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, kriminālprocesa pirmstiesas stadijā reglamentē NPK 64. pants.

15. Saskaņā ar NPK 64. panta 1. punktu “lēmumu par apcietinājuma piemērošanu pirmstiesas procesā pieņem pirmās instances tiesa, kuras kompetencē ir lemt pēc prokurora lūguma”.

16. Lai iesniegtu šādu lūgumu, prokuroram ir jāizvērtē, vai ir izpildīti NPK 63. panta 1. punktā⁸ paredzētie nosacījumi, lai lūgtu šai tiesai pēc apsūdzētās personas saukšanas pie kriminālatbildības piemērot tai visstingrāko līdzekli – pagaidu apcietinājuma piemērošanu pirmstiesas procesā.

17. Saskaņā ar NPK 64. panta 2. punktu prokurors var piemērot līdzekli, nosakot apsūdzētās personas apcietināšanu uz laiku, kas nepārsniedz 72 stundas, lai nodrošinātu šīs personas ierašanos tiesā, kuras kompetencē vajadzības gadījumā ir lemt par pagaidu apcietinājumu.

6 Turpretī tiesvedības stadijā kompetentā tiesa ir “izsniegšanas tiesu iestāde”, kurai vienīgajai ir tiesības izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi. Turklāt pēc notiesāšanas, ja ir pasludināts spriedums un ir noteikts izpildāms sods, prokurors atkal ir “izsniegšanas tiesu iestāde”, kurai ir tiesības izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi.

7 Lēmumā par saukšanu pie kriminālatbildības ir jāietver galveno faktu izklāsts, kas tiek pārmesti personai, kura tiek turēta aizdomās par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, un šo faktu juridiskā kvalifikācija.

8 Saskaņā ar NPK 63. panta 1. punkta noteikumiem pagaidu apcietinājums ir piemērojams, ja pastāv ticami iemesli, lai izdarītu pieņēmumu, ka apsūdzētā persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, par kuru ir paredzēts brīvības atņemšanas vai cits, bargāks, sods, un ja no lietā esošajiem pierādījumiem izriet, ka pastāv reāls risks, ka apsūdzētā persona aizbēgs vai izdarīs noziedzīgu nodarījumu.

18. *NPK* 64. panta 3. punktā ir noteikts, ka “tiesa nekavējoties izskata lietu [..], piedaloties apsūdzētajai personai [..]”⁹.

19. Atbilstoši *NPK* 64. panta 4. punktam tiesa ir kompetentā iestāde, izskatot lūgumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu un izvērtējot, vai ir pamats piemērot šo līdzekli, izvēlēties piemērot vieglāku līdzekli vai vispār atteikties apsūdzētajai personai piemērot procesuālo piespiedu līdzekli.

20. Saskaņā ar *NPK* 270. pantu “Lēmumi par piespiedu līdzekli un citiem pārbaudes tiesā pasākumiem tiesvedības posmā”:

“1. Jautājums par piespiedu līdzekļa mikstināšanu var tikt izvirzīts jebkurā tiesvedības posma brīdī. Apstākļu maiņas gadījumā kompetentajai tiesai var tikt iesniegts jauns pieteikums saistībā ar piespiedu līdzekli.

2. Tiesa lemj atklātā tiesas sēdē, izdodot rīkojumu.

[..]

4. 2. un 3. punktā norādīto rīkojumu var pārsūdzēt [..].”

III. Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

21. Bulgārijā pret 41 personu, kuras tika apsūdzētas dalībā noziedzīgā narkotisko vielu tirdzniecības organizācijā, tika uzsākts kriminālprocess. 16 no šīm personām, tostarp MM, aizbēga.

22. Ar 2019. gada 8. augusta lēmumu, kas ir uzskatāms par lēmumu par piespiedu atvešanu atbilstoši *NPK* 71. pantam¹⁰, izmeklēšanas iestāde izsludināja MM meklēšanā, lai viņš tiktu nogādāts policijā. Šī lēmuma tiesiskās sekas bija MM apcietināšana valsts teritorijā.

23. Lēmumu par piespiedu atvešanu pieņem prokurors vai par izmeklēšanu atbildīgā policijas iestāde, kura atrodas prokurora uzraudzībā. Iesniedzējtiesa precizē, ka Bulgārijas tiesību aktos netiek pieprasīts prokurora vai tiesneša apstiprinājums ne pirms aplūkotā lēmuma pieņemšanas vai īstenošanas, ne pēc tam. Tādējādi par lēmuma par piespiedu atvešanu pieņemšanu var lemt vienīgi policijas dienests, kurš veic izmeklēšanu, ja pieprasītā persona atsakās ierasties policijā.

24. Iesniedzējtiesa norāda, ka pamatlietā lēmumu par piespiedu atvešanu ir pieņēmis policijas izmeklētājs (*Glavna direksiya “Borba s organiziranata prestapnost”* (ģenerāldirekcija “Organizētās noziedzības apkarošana”) pie *Ministerstvo na vatreshnite raboti* (Iekšlietu ministrija, Bulgārija)) un ka šis lēmums nekad faktiski nav ticis izpildīts.

25. Ņemot vērā iepriekš aprakstītās lēmuma par piespiedu atvešanu iezīmes, iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai šādu valsts tiesību aktu var definēt kā “lēmumu par apcietinājuma piemērošanu” Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē. Šo šaubu pamatā ir tas, ka lēmumu par piespiedu atvešanu vienkārši pieņem policijas izmeklētājs bez prokurora vai tiesneša iejaukšanās (ne pirms, ne pēc tā pieņemšanas) un ka tajā ir norādīts aizturēšanas ilgums, kas nevar pārsniegt to, kas ir nepieciešams, lai pieprasīto personu nogādātu pie šī policijas izmeklētāja.

⁹ Iesniedzējtiesa šajā ziņā precizē, ka šajā kriminālprocesa posmā lēmums par pagaidu apcietinājuma piemērošanu apsūdzētajai personai var tikt pieņemts vienīgi šīs personas klātbūtnē.

¹⁰ Atbildē uz Tiesas iesniegto lūgumu sniegt paskaidrojumu iesniedzējtiesa norāda, ka šis dokuments valsts tiesībās ir uzskatāms par apcietināšanas orderi. Tā to turpmāk kvalificē kā “lēmumu par piespiedu atvešanu”.

26. Papildus 2019. gada 8. augusta lēmumam, kurš ir uzskatāms par lēmumu par piespiedu atvešanu, iesniedzējtiesa norāda, ka ar 2019. gada 9. augusta lēmumu¹¹ izmeklēšanas iestāde ar prokurora atļauju MM sauca pie kriminālatbildības par dalību noziedzīgā narkotisko vielu tirdzniecības organizācijā. Tā kā MM aizbēga, šis lēmums, kura juridiskās sekas, kā norāda iesniedzējtiesa, nebija viņa apcietināšana, tika izsniegts vienīgi viņam nozīmētajam advokātam. Šī tiesa precizē, ka šī lēmuma par saukšanu pie kriminālatbildības, attiecībā uz kuru ir jāuzskata, ka to ir pieņēmis prokurors, vienīgās juridiskās sekas ir tādas, ka persona tiek informēta par tai izvirzīto apsūdzību un tai tiek dota iespēja aizstāvēties, iesniedzot paskaidrojumus vai piedāvājot pierādījumus.

27. 2020. gada 16. janvārī prokurors izsniedza Eiropas apcietināšanas orderi attiecībā uz MM. Sadaļas par “lēmumu, uz kura pamata ir izsniegts apcietināšanas orderis” 1. punktā “apcietināšanas orderis vai tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku” ir norādīts vienīgi izmeklēšanas iestādes 2019. gada 9. augustā pieņemtais lēmums par MM saukšanu pie kriminālatbildības. Tomēr MM nebija atrodams, un līdz ar to viņu nevarēja aizturēt.

28. 2020. gada 25. martā lieta tika nodota iesniedzējtiesai izskatīšanai pēc būtības. 2020. gada 16. aprīlī prokurors iesniedza lūgumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu aizbēgušajām personām, tostarp MM. 2020. gada 24. aprīļa atklātajā tiesas sēdē iesniedzējtiesa šo lūgumu noraidīja, pamatojoties uz to, ka saskaņā ar valsts tiesībām nav iespējams piemērot šādu apcietinājumu, apsūdzētajai personai klāt neesot. Prokurors šo iesniedzējtiesas atteikumu lemt par minēto lūgumu nepārsūdzēja.

29. Iesniedzējtiesa norāda, ka MM situācija atšķiras no vairāku citu apsūdzēto un aizbēgušo personu situācijas. Izņemot lēmumu par piespiedu atvešanu, kas izriet no 2019. gada 8. augusta lēmuma, attiecībā uz MM nav izsniegts neviens cits valsts apcietināšanas orderis. Iesniedzējtiesa šajā ziņā precizē, ka attiecībā uz MM nav pieņemts neviens lēmums, pamatojoties uz *NPK* 64. panta 2. punktu¹².

30. 2020. gada 5. jūlijā, izpildot Eiropas apcietināšanas orderi, MM tika aizturēts Spānijā. 2020. gada 28. jūlijā MM tika nodots Bulgārijas tiesu iestādēm. Tajā pašā dienā prokurors iesniedza lūgumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu MM. Pamatojoties uz šo lūgumu, iesniedzējtiesa tajā pašā dienā pieņēma lēmumu nogādāt MM uz tiesas sēdi.

31. 2020. gada 29. jūlijā pēc tiesas sēdes, uz kuru MM ieradās personiski un tika uzklausīts, iesniedzējtiesa viņam piemēroja pagaidu apcietinājumu.

32. No iesniedzējtiesas nolēmuma izriet, ka, nosakot šo līdzekli, iesniedzējtiesa, atsaucoties uz Tiesas judikatūru¹³, uzskatīja, ka aplūkoto Eiropas apcietināšanas orderi ir izsniegusi iestāde, kuras kompetencē nebija to darīt, proti, vienīgi prokurors bez tiesas iesaistišanās.

33. Iesniedzējtiesa arī uzskatīja, ka šis Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegts, neminot spēkā esošu lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, bet vienīgi norādot uz 2019. gada 9. augusta lēmumu par saukšanu pie kriminālatbildības, kura rezultātā MM netika apcietināts.

11 Turpmāk tekstā – “2019. gada 9. augusta lēmums par saukšanu pie kriminālatbildības”.

12 No iesniedzējtiesas iesniegtajiem precizējumiem arī izriet, ka izmantotā prakse personu, kuras apsūdzētas par dalību noziedzīgā narkotisko vielu tirdzniecības organizācijā, meklēšanā un aizturēšanā neesot bijusi vienveidīga. Šī tiesa norāda, ka tikuši izsniegti 18 Eiropas apcietināšanas orderi. Daļā no tiem kā valsts apcietināšanas orderis tika norādīts lēmums par saukšanu pie kriminālatbildības; dažos tika norādīts lēmums atbilstoši *NPK* 64. panta 2. punktam (apcietinājuma piemērošana uz laiku, kas nepārsniedz 72 stundas), kas, kā šajā ziņā precizē iesniedzējtiesa, Bulgārijā ir parastais pamatojums Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai pirmstiesas stadijā; vēl citos tika norādīts lēmums atbilstoši *NPK* 71. pantam (lēmums par piespiedu atvešanu); pārējos tika norādīti divi vai trīs no minētajiem valsts tiesību aktiem kopā.

13 Iesniedzējtiesa šajā ziņā norāda uz spriedumiem, 2019. gada 27. maijs, OG un PI (Libekas un Cvikavas prokuratūras) (C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456); 2019. gada 12. decembris, *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (C-566/19 PPU un C-626/19 PPU; turpmāk tekstā – “spriedums *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori)”, EU:C:2019:1077), kā arī 2019. gada 12. decembris, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (C-625/19 PPU; turpmāk tekstā – “spriedums *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra)”, EU:C:2019:1078).

34. Ņemot vērā šos apstākļus, iesniedzējtiesa secināja, ka aplūkotais Eiropas apcietināšanas orderis ir prettiesisks.

35. Tomēr minētajai tiesai ir šaubas par to, vai šajā procesa stadijā tā var konstatēt šī Eiropas apcietināšanas ordera prettiesiskumu, jo, pirmkārt, tā izsniegšanas un izpildes process jau ir noslēdzies un nav pārsūdzams, un, otrkārt, tā līdz ar to netieši pārbaudītu prokurora lēmumu. Šāda pārbaude Bulgārijas tiesībās esot aizliegta.

36. Iesniedzējtiesa arī uzskata, ka šādas pārbaudes rezultātā tai būtu jāizvērtē Spānijas tiesu iestādes pieņemtā lēmuma izpildīt Eiropas apcietināšanas orderi un nodot MM Bulgārijas tiesu iestādēm likumā. Iesniedzējtiesa turklāt pauž šaubas par to, vai un kādā mērā šī Eiropas apcietināšanas ordera nepilnība, ja tā tiktu pamatoti pierādīta, varētu ietekmēt iespēju MM piemērot pagaidu apcietinājumu.

37. Saskaroties ar šīm grūtībām novērtēt Eiropas apcietināšanas ordera prettiesiskuma ietekmi uz vēlāko procedūru, kas uzsākta, lai MM piemērotu pagaidu apcietinājumu, iesniedzējtiesa jau šajā procesa stadijā uzskatīja, ka ir nepieciešams iesniegt lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tomēr, tā kā pirmās instances tiesu iestādēm nav pienākuma iesniegt šādu lūgumu, iesniedzējtiesa kā pirmās instances tiesa atstāja šo iniciatīvu otrās instances tiesas ziņā.

38. 2020. gada 5. augustā MM pārsūdzēja lēmumu, ar kuru viņam tika piemērots pagaidu apcietinājums, tostarp norādot uz Eiropas apcietināšanas ordera prettiesiskumu, atsaucoties uz Tiesas judikatūru, un lūdza otrās instances tiesu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

39. 2020. gada 14. augustā otrās instances tiesa apstiprināja apcietinājuma piemērošanu MM, neaplūkojot jautājumu par nepilnībām, kuras, iespējams, ir Eiropas apcietināšanas orderī, un noraidot aizstāvības lūgumu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

40. 2020. gada 27. augustā MM iesniedza jaunu pieteikumu iesniedzējtiesā atbilstoši *NPK* 270. pantam, lai pārbaudītu viņam piemērotā pagaidu apcietinājuma tiesiskumu¹⁴.

41. Atklātā tiesas sēdē, kas notika 2020. gada 3. septembrī, MM tostarp atsaucās uz to, ka Eiropas apcietināšanas orderis esot prettiesisks, norādot, ka Spānijas tiesu iestāde, kura to izpildīja, to neesot ņēmusi vērā, jo MM bija piekritis nodošanai Bulgārijas iestādēm. MM atsaucās uz tiesībām norādīt uz šo prettiesiskumu iesniedzējtiesā un apgalvoja, ka minētais prettiesiskums padarot par spēkā neesošu viņam piemēroto pagaidu apcietinājumu. MM tādēļ lūdza atcelt šo apcietinājumu. Turpretī prokurors apgalvoja, ka atbilstoši Bulgārijas tiesībām Eiropas apcietināšanas orderis esot pilnībā tiesisks.

42. Lai gan iesniedzējtiesa uzskata, ka Eiropas apcietināšanas orderis patiešām ir tiesisks atbilstoši Bulgārijas tiesībām, tā tomēr uzskata, ka pastāv nopietni iemesli to uzskatīt par prettiesisku no Savienības tiesību viedokļa. Šī tiesa norāda, ka tai ir nopietnas grūtības ņemt vērā šī prettiesiskuma ietekmi uz pagaidu apcietinājumu, kas pats par sevi tai šķiet pilnībā likumīgs.

43. Šajos apstākļos *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai ar Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punktu ir saderīgs tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru Eiropas apcietināšanas orderi un valsts lēmumu, pamatojoties uz kuru tas ir izsniegts, pieņem vienīgi prokurors, un tiesa nevar ne piedalīties, ne arī veikt iepriekšēju vai vēlāku kontroli?

¹⁴ Ar 2020. gada 1. decembra vēstuli iesniedzējtiesa informēja Tiesu, ka MM slimības dēļ ir mainīta viņa pagaidu apcietinājuma kārtība. Turpmāk MM ir piemērots mājas arests, kas nozīmē aizliegumu atstāt savu dzīvesvietu un elektronisko uzraudzības ierīču izmantošanu.

- 2) Vai ar Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu ir saderīgs Eiropas apcietināšanas orderis, kas izsniegts, pamatojoties uz lēmumu par pieprasītās personas saukšanu pie kriminālatbildības, lai gan šis lēmums neattiecas uz šīs personas apcietinājumu?
- 3) Noliedzošas atbildes gadījumā: ja, lai gan tiesa nav piedalījusies ne Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanā, ne tā tiesiskuma pārbaudē, un šis orderis ir izsniegts, pamatojoties uz valsts lēmumu, kurā nav paredzēta apcietinājuma piemērošana pieprasītajai personai, šis Eiropas apcietināšanas orderis patiešām ir izpildīts un pieprasītā persona ir nodota – vai pieprasītajai personai ir jāpiešķir tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tajā pašā kriminālprocesā, kurā šis Eiropas apcietināšanas orderis ir izsniegts? Vai tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību nozīmē, ka pieprasītā persona būtu jānostāda tādā pašā stāvoklī, kādā tā būtu bijusi, ja pārkāpums nebūtu noticis?”
44. Tiesa piekrita lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot steidzamības tiesvedību.

IV. Vērtējums

45. Man šķiet, ka iesniedzējtiesas uzdotos jautājumus var iedalīt trijos virzienos. Pirmais virziens attiecas uz Eiropas apcietināšanas ordera, kurš izsniegts attiecībā uz MM, spēkā esamību. Otrais virziens ir saistīts ar jautājumu par to, vai iesniedzējtiesa saistībā ar pieteikumu par MM paturēšanu pagaidu apcietinājumā var pārbaudīt šī ordera spēkā esamību, lai gan, kā norāda minētā tiesa, valsts procesuālajās tiesībās nav paredzēts, ka šādu orderi, kuru izsniedz prokurors, var pārsūdzēt tiesā, jo to var apstrīdēt vienīgi augstākā prokuratūras instancē. Visbeidzot, trešais virziens attiecas uz sekām, kādas pagaidu apcietinājuma piemērošanai MM varētu radīt konstatējums, ka pamatlietā aplūkots Eiropas apcietināšanas orderis nav spēkā.

46. Pirms es pieskaros šiem trim izskatāmā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu virzieniem, paudīšu vairākus ievada apsvērumus, lai precizētu to, ka tas neattiecas nedz uz Spānijas tiesu iestādes pieņemto lēmumu izpildīt pamatlietā aplūkoto Eiropas apcietināšanas orderi, nedz uz Bulgārijas prokurora kvalificēšanu par “izsniegšanas tiesu iestādi” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē.

A. Ievada apsvērumi par lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu tvērumu

1. Par izpildes tiesu iestādes lomu

47. Pienākumu, kas jāpilda izpildes tiesu iestādei, izskatot Eiropas apcietināšanas orderi un lemjot par tā izpildi vai neizpildi, apjoms ir sarežģīts jautājums, kura ietvars vēl pilnībā nav noteikts Tiesas judikatūrā, lai gan tajā jau ir daudz norāžu, kuras šī iestāde var izmantot par vadlīnijām¹⁵. Nav šaubu par to, ka izpildes tiesu iestādei bieži nākas līdzsvarot Eiropas apcietināšanas ordera izpildes ātrumu un tā tiesiskuma pārbaudi¹⁶.

48. Rakstveida apsvērumos, kā arī tiesas sēdē Spānijas valdība norādīja vairākus argumentus izpildes tiesu iestādes pieņemta lēmuma nododot MM izsniegšanas tiesu iestādei pamatojumam.

49. Jāuzsver, ka iesniedzējtiesas uzdotajos jautājumos Tiesai netiek lūgts tieši vai netieši izvērtēt šo izpildes tiesu iestādes lēmumu.

¹⁵ Skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 3. marts, X (Eiropas apcietināšanas orderis – Abpusēja sodāmība) (C-717/18, EU:C:2020:142, 28., 35., 37., 38. un 41. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

¹⁶ Par izpildes tiesu iestādei noteikto pienākumu ierobežojumiem skat. ģenerāladvokāta M. Kamposa Sančesa-Bordonas [M. Campos Sánchez-Bordona] secinājumus apvienotajās lietās *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (C-566/19 PPU un C-626/19 PPU, EU:C:2019:1012, 99.–101. punkts).

50. Pamatlieta tiek izskatīta izsniegšanas dalībvalsts tiesā, un atbilstoši Tiesas judikatūrai, saskaņā ar kuru personas, kuras nodošana tiek pieprasīta, tiesību ievērošanas nodrošināšana vispirms ir izsniegšanas dalībvalsts atbildība¹⁷, šīs tiesas uzdotie jautājumi Tiesai attiecas uz šīs nodrošināšanas kārtību un tvērumu izsniegšanas dalībvalstī.

2. Par Bulgārijas prokurora kvalificēšanu par “izsniegšanas tiesu iestādi”

51. Ņemot vērā iesniedzējtiesas pirmā prejudiciālā jautājuma formulējumu, šķiet, ka tā balstās uz pieņēmumu, saskaņā ar kuru “izsniegšanas tiesu iestādes” statuss Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē ir pakārtots tostarp tam, ka pastāv iespēja lēmumu par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu un valsts lēmumu, kas ir pēdējā minētā pamatā, pārbaudīt tiesā.

52. Iesniedzējtiesa norāda, ka šī lieta attiecas uz valsts tiesību normu, proti, ZEEZA 56. panta 1. punkta 1. apakšpunktu, kurā prokuroram ir paredzēta ekskluzīva kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi pirmstiesas procesā. Tāpat, kā uzskata šī tiesa, arī valsts tiesību akts par saukšanu pie kriminālatbildības, uz kura pamata ir izsniegts pamatlietā aplūkotais Eiropas apcietināšanas orderis, ir jāuzskata par prokurora pieņemtu. Minētā tiesa norāda, ka Bulgārijas tiesībās nav paredzēta šo abu lēmumu pārsūdzēšana tiesā, un līdz ar to uzskata, ka ir nepieciešams, lai Tiesa lemtu par šo tiesību atbilstību Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punktam.

53. Šajā pēdējā minētajā tiesību normā izsniegšanas tiesu iestāde ir definēta kā “izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestāde, kuras kompetencē ir izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, pamatojoties uz šīs valsts tiesību aktiem”.

54. Tomēr Tiesa ir nospriedusi, ka tas, ka pastāv iespēja pārbaudīt tiesā lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, ko ir pieņēmusi cita iestāde, nevis tiesa, nav nosacījums, lai šo iestādi varētu kvalificēt par “izsniegšanas tiesu iestādi” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē. Uz šādu prasību neattiecas minētās iestādes normatīvie un organizatoriskie noteikumi, bet gan tā ir saistīta ar šāda ordera izsniegšanas procedūru¹⁸.

55. Šādos apstākļos ir jāuzskata, ka iesniedzējtiesa būtībā lūdz Tiesu noteikt, vai Pamatlēmums 2002/584 ir jāinterpretē tādējādi, ka gadījumā, ja kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, lai veiktu kriminālvajāšanu, ir piešķirta iestādei, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav tiesu iestāde, efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgās prasības ir izpildītas tad, ja atbilstoši izsniegšanas dalībvalsts tiesiskajam regulējumam šī ordera izsniegšanas nosacījumi un valsts lēmums, uz kura pamata pēdējais minētais ir izsniegts, nevar būt pārbaudes tiesā priekšmets šajā dalībvalstī nedz pirms pieprasītās personas nodošanas, nedz pēc tam.

56. Turpretī nešķiet, ka iesniedzējtiesa apšaubītu Bulgārijas prokurora kvalificēšanu par “izsniegšanas tiesu iestādi” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē, ņemot vērā Tiesas uzsvērtos kritērijus šādas kvalifikācijas noteikšanai.

57. Attiecībā uz šiem kvalifikācijas apstākļiem es vienīgi norādīšu, ka Tiesa ir nospriedusi, ka “jēdziens “izsniegšanas tiesu iestāde” Pamatlēmuma 2002/584 6. panta 1. punkta izpratnē var aptvert dalībvalsts iestādes, kas, lai gan ne vienmēr būdamas tiesneši vai tiesas, šajā dalībvalstī piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās un rīkojas neatkarīgi, īstenojot savas ar Eiropas apcietināšanas ordera

¹⁷ Skat. spriedumu, 2018. gada 23. janvāris, *Piotrowski* (C-367/16, EU:C:2018:27, 50. punkts un tajā minētā judikatūra).

¹⁸ Skat. it īpaši spriedumus, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (30. un 31. punkts), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (48. un 49. punkts). Skat. arī ģenerālvokāta M. Kamposa Sančesa-Bordonas secinājumus apvienotajās lietās *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (C-566/19 PPU un C-626/19 PPU, EU:C:2019:1012, 70. punkts), kuros viņš norāda, ka šādas prasība esamība ir uzskatāma par “nosacījumu, kas attiecas uz prokuratūras veiktās [Eiropas apcietināšanas ordera] izsniegšanas tiesiskumu un tādējādi uz tās efektivitāti”.

izsniegšanu saistītās funkcijas, [ši] neatkarība prasa, lai pastāvētu normatīvi un organizatoriski noteikumi, ar kuriem būtu iespējams nodrošināt, lai izsniegšanas tiesu iestādei, pieņemot lēmumu par šāda apcietināšanas ordera izsniegšanu, nebūtu nekāda riska tikt pakļautai tostarp konkrētiem izpildvaras norādījumiem”¹⁹.

58. Šajā gadījumā netiek apstrīdēts tas, ka Bulgārijas prokurori piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās.

59. Attiecībā uz jautājumu, vai šie prokurori rīkojas neatkarīgi, īstenojot ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu saistītās funkcijas, no Bulgārijas valdības rakstiskās atbildes uz Tiesas jautājumu, kurš tostarp tika uzdots par šo aspektu, izriet, ka saskaņā ar *Konstitutsiya* (Konstitūcija) 117. panta 2. punktu tiesu vara ir neatkarīga un tiesneši, piesēdētāji, kā arī izmeklētājtiesneši, izpildot savas pilnvaras, ir pakļauti vienīgi likumam. *Zakon za sadebnata vlastta* (Tiesu varas likums)²⁰ 1.a panta 1. punktā ir noteikts, ka tiesu vara ir valsts vara, kas aizsargā pilsoņu, juridisko personu un valsts tiesības un likumiskās intereses. Šī paša panta 2. punktā no jauna ir ietverts tiesu varas neatkarības princips. Saskaņā ar Tiesu varas likuma 3. pantu tiesnešu, prokuroru un izmeklētājtiesnešu nolēmumi balstās uz likumu, kā arī procesa laikā iegūtajiem pierādījumiem. Bulgārijas valdība precizē, ka Bulgārijas tiesu sistēmā prokurors ir tiesu varas iestāde, kas ir konstitucionāli neatkarīga no likumdošanas varas un izpildvaras²¹. Saskaņā ar *NPK* 14. panta 1. punktu prokurors pieņem lēmumus, pamatojoties uz savu iekšējo pārliecību, kas balstīta uz objektīvu, neitrālu un pilnīgu visu apstākļu vērtējumu, ievērojot likumu.

60. Turklāt, pamatojoties uz iesniedzējtiesas nolēmumā un 2020. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojumā tiesiskuma jomā²² ietverto informāciju, Eiropas Komisija secina, ka Bulgārijas prokurori piedalās tiesvedības īstenošanā krimināllietās Bulgārijā un rīkojas neatkarīgi, īstenojot ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu saistītās funkcijas.

61. Turpretī MM šaubās par to, vai Bulgārijas prokurori atbilst neatkarības un objektivitātes kritērijiem, uzsverot to atkarību no augstākas instances prokurora un Bulgārijas Republikas ģenerālprokurora.

62. Ciktāl, ņemot vērā pamatojumu iesniedzējtiesas nolēmumā, iesniedzējtiesa neuzdod nevienu jautājumu saistībā ar prokuroru neatkarību, tiem īstenojot ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu saistītās funkcijas, manuprāt, nav nepieciešams, lai Tiesa lemtu par šo jautājumu.

63. Līdz ar to es uzskatu, ka iesniedzējtiesas formulētajiem prejudiciālajiem jautājumiem ir jānodrošina Tiesu koncentrēt savu vērtējumu uz Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas tiesiskumu, kas ir tā spēkā esamības nosacījums.

B. Par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūras tiesiskumu kā nosacījumu šā ordera spēkā esamībai

64. Iesniedzējtiesa šaubās, vai pamatlietā aplūkotā Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūra tika veikta, ievērojot pieprasīto personu tiesību dubulto aizsardzības līmeni, kā to pieprasa Tiesa. Konkrētāk, šī Eiropas apcietināšanas ordera pamatā neesot “[valsts] lēmums par apcietinājuma piemērošanu vai jebkurš cits izpildāms tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku”

19 Skat. it īpaši spriedumu *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (52. punkts un tajā minētā judikatūra).

20 2007. gada 7. augusta *DV* Nr. 64, redakcijā, kas piemērojama pamatlietā (2020. gada 7. februāra *DV* Nr. 11).

21 Bulgārijas valdība šajā ziņā atsaucas uz spriedumu, 2019. gada 27. maijs, *OG un PI* (Libekas un Cvikavas prokuratūras) (C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 50. punkts).

22 Skat. Komisijas paziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Centrālajai bankai, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “2020. gada Eiropas Savienības rezultātu apkopojums tiesiskuma jomā” (COM(2020) 306 *final*, 55. attēls, 62. lpp.).

Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, un katrā ziņā ne valsts tiesību akts, kas ir Eiropas apcietināšanas ordera pamatā, ne šis orderis, kurus abus pieņem prokurors, nevarot tikt pārsūdzēti tiesā. Tādējādi pamatlietā aplūkotā Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūrā neesot ievērotas prasības saistībā ar efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, kā rezultātā šis orderis neesot spēkā.

65. Lai atbildētu uz jautājumiem, kurus iesniedzējtiesa formulējusi saistībā ar šiem aspektiem, jāatgādina Tiesas judikatūra attiecībā uz tiesību, kas jānodrošina personām, attiecībā uz kurām ir izsniegts Eiropas apcietināšanas orderis, dubulto aizsardzības līmeni.

66. No šīs judikatūras izriet, ka, “ja Eiropas apcietināšanas orderis tiek izsniegts, lai cita dalībvalsts apcietinātu un nodotu pieprasīto personu kriminālvajāšanas veikšanai, šai personai procedūras pirmajā stadijā jau ir [jābūt procesuālajām garantijām un pamattiesībām], kuru aizsardzība izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādēm ir jānodrošina atbilstoši valsts tiesībām, tostarp, lai pieņemtu valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu”²³.

67. Līdz ar to Eiropas apcietināšanas ordera sistēma ietver “divu līmeņu aizsardzību attiecībā uz pieprasītās personas procesuālajām tiesībām un pamattiesībām, jo pirmajā līmenī – tāda valsts tiesas nolēmuma kā valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu pieņemšanas brīdī – paredzētajai aizsardzībai tiek pievienota aizsardzība, kas jānodrošina otrajā līmenī – izsniedzot Eiropas apcietināšanas orderi, un tas attiecīgā gadījumā var notikt ļoti drīz pēc minētā valsts tiesas nolēmuma pieņemšanas”²⁴.

68. Tādējādi, “runājot par tādu pasākumu kā Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšana, kas var apdraudēt attiecīgās personas tiesības uz brīvību, šī aizsardzība nozīmē, ka lēmums, kurš atbilst prasībām, kas ir raksturīgas efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā, ir jāpieņem vismaz vienā no diviem minētajiem aizsardzības līmeņiem”²⁵.

69. No tā izriet, ka, “ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr nav tiesnesis vai tiesa, tādām valsts tiesas nolēmumam kā valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, uz kuru ir balstīts Eiropas apcietināšanas orderis, savukārt ir jāatbilst minētajām prasībām”²⁶.

70. Papildus, “otrais attiecīgās personas tiesību aizsardzības līmenis nozīmē, ka izsniegšanas tiesu iestāde pārbauda, vai ir ievēroti izsniegšanas nosacījumi, un objektīvi – ņemot vērā visus apsūdzējos un attaisnojošos pierādījumus, bez riska tikt pakļautai ārējiem norādījumiem, tostarp no izpildvaras, – izvērtē, vai šī izsniegšana ir samērīga”²⁷.

71. Turklāt, “ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan ir iesaistīta tiesvedības īstenošanā krimināllietās šajā dalībvalstī, tomēr pati nav tiesu iestāde, minētajā dalībvalstī ir jāpastāv iespējai pārsūdzēt tiesā lēmumu izsniegt šādu apcietināšanas orderi, tai skaitā par šāda lēmuma samērīgumu, pilnībā ievērojot efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgās prasības”²⁸.

23 Skat. it īpaši spriedumu, 2019. gada 27. maijs, OG un PI (Lībekas un Čvikavas prokuratūras) (C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 66. punkts un tajā minētā judikatūra).

24 Skat. it īpaši spriedumus, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (38. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (59. punkts un tajā minētā judikatūra).

25 Skat. it īpaši spriedumus, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (39. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (60. punkts un tajā minētā judikatūra).

26 Skat. it īpaši spriedumu, 2019. gada 27. maijs, OG un PI (Lībekas un Čvikavas prokuratūras) (C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 69. punkts).

27 Skat. it īpaši spriedumus, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (40. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (61. punkts un tajā minētā judikatūra).

28 Skat. it īpaši spriedumus, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (41. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (62. punkts un tajā minētā judikatūra).

72. Tiesa uzskata, ka “šāda prasība par lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi kriminālvajāšanas veikšanai, ko pieņēmusi iestāde, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā un atbilstoši neatkarīga no izpildvaras, tomēr pati nav tiesu iestāde, ir paredzēta, lai nodrošinātu, ka šā lēmuma un šā ordera izsniegšanas nosacījumu, tostarp tā samērīguma, pārbaude tiesā atbilst no efektīvas tiesību aizsardzības tiesā izrietošajām prasībām”²⁹.

73. Ņemot vērā šo judikatūru, jāpārbauda, vai pamatlietā aplūkotā Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūra tika īstenota atbilstoši attiecīgās personas tiesību dubultajam aizsardzības līmenim, kā to pieprasa Tiesa.

74. Manuprāt, tas tā nav jau kopš pirmās procedūras stadijas.

75. Pamatojoties uz Tiesas rīcībā esošo informāciju un neskarot pārbaudi, kas jāveic iesniedzējtiesai, nešķiet, ka pamatlietā aplūkotā Eiropas apcietināšanas ordera juridiskais pamats būtu valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu vai jebkurš cits izpildāms tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku, pretēji tam, kas ir noteikts Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunktā atbilstoši interpretācijai, kuru Tiesa veikusi 2016. gada 1. jūnija spriedumā *Bob-Dogi*³⁰. Tomēr šāda prasība ir tieši saistīta ar prasību nodrošināt attiecīgajai personai efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

76. Secinājumos lietā *Bob-Dogi*³¹ ģenerālvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*] detalizēti norādīja iemeslus, kuru dēļ ir nepieciešams, lai Eiropas apcietināšanas ordera pamatā būtu valsts tiesas nolēmums, kurš ir tā tiesiskais pamats un rada valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu tiesiskās sekas. Līdz ar to viņš Eiropas apcietināšanas orderi apzīmē kā “ar [P]amatlēmumu[2002/584] izveidotu oriģinālu instrumentu, ar kuru izsniegšanas tiesas iestāde lūdz izpildīt valsts nolēmumu brīvības, drošības un tiesiskuma telpā”³², tādējādi Eiropas apcietināšanas orderis “nav sajaucams ar rīkojumu par meklēšanu un apcietināšanu, kura izpildei tas ir ticis izdots”, šādi radot “aktu, kas Eiropas tiesiskuma telpā ļauj izpildīt izpildāmu tiesas nolēmumu, ar kuru ir izdots rīkojums par meklētās personas apcietināšanu”³³. Kopumā Eiropas apcietināšanas orderim un valsts lēmumam par apcietinājuma piemērošanu katram ir sava funkcija, un pirmais no tiem ir “tiesu sadarbības instruments, kas nav rīkojums meklēt un apcietināt attiecīgo personu izsniegšanas dalībvalstī”³⁴.

77. Ģenerālvokāts Ī. Bots uzskata, ka “valsts apcietināšanas ordera vai cita izpildāma nolēmuma ar to pašu spēku izsniegšanas neesamīb[a] [...] liedz Eiropas apcietināšanas orderim tiesisko pamatu”³⁵, tā rezultātā liedzot “pieprasītajai personai procesuālās garantijas, kuras sniedz valsts izpildāma tiesas nolēmuma pieņemšana un kuras ir papildu garantijas tām, kas ir saistītas ar Eiropas apcietināšanas ordera procedūru”³⁶. Viņš arī norādīja uz “tiesību uz aizstāvību vājināšanās risku, ko izraisa valsts tiesas nolēmuma, kas ir Eiropas apcietināšanas ordera pamatā, neesamība”³⁷ un uzskatīja, ka “stingra ietvara attiecībā uz Eiropas apcietināšanas ordera neizpildes pamatiem noteikšana paredz to, ka Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas dalībvalstī pastāv konkrētas un efektīvas tiesību uz aizstāvību procesuālās garantijas, bez kurām tiktu izjaukts nepieciešamais, Eiropas tiesiskuma telpai raksturīgais līdzsvars starp krimināltiesību efektivitātes prasībām un pamattiesību ievērošanas primāro interešu iemesliem”³⁸. Tomēr “nosacījums par valsts apcietināšanas ordera, kas atšķiras no Eiropas

29 Skat. spriedumu *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (42. punkts). Skat. arī spriedumu, *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (63. punkts).

30 C-241/15, EU:C:2016:385.

31 C-241/15; turpmāk tekstā – “secinājumi lietā *Bob-Dogi*”, EU:C:2016:131.

32 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (50. punkts).

33 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (51. punkts).

34 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (72. punkts).

35 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (51. punkts).

36 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (52. punkts).

37 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (54. punkts).

38 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (55. punkts).

apcietināšanas ordera, esamību nav tikai nevajadzīga pedantiska formālisma vienkārša izpaušme, bet, tieši pretēji, ir būtiska garantija, lai [P]amatlēmuma[2002/584] sistēmā saglabātu šo līdzsvaru”³⁹, un šis nosacījums “ir nepieciešams savstarpējās uzticības pastāvēšanai un pieprasītās personas tiesību ievērošanai”⁴⁰.

78. Tādējādi nosacījums, ka Eiropas apcietināšanas ordera pamatā ir jābūt “kopējam procesuālam pamatam, ko veido valsts tiesas nolēmums, kas nodrošina neatkarīgas un objektīvas tiesas iesaistišanos piespiedu līdzekļa noteikšanā, [piešķir] būtisk[u] minimāl[o] satur[u] efektīvas un līdzvērtīgas [tiesību] aizsardzības [tiesā] principam un tādējādi konkrēti juridiski ļauj īstenot savstarpējās uzticības principu”⁴¹. Turklāt “valsts apcietināšanas ordera, uz kura ir balstīts Eiropas apcietināšanas orderis, esamība ir jāsaprot kā tiesiskuma principa izpaušme, kas nozīmē, ka sodīšanas pilnvaras, saskaņā ar kurām ir izdots meklēšanas, aizturēšanas un apcietināšanas orderis, nevar tikt īstenotas, neņemot vērā tiesiskos ierobežojumus, kas noteikti katras dalībvalsts tiesībās un kurus ievērojot valsts iestāde ir pilnvarota meklēt, krimināli vajāt un tiesāt personas, kas ir turētas aizdomās par pārkāpuma izdarīšanu”⁴².

79. Raugoties no konkrēta skatu punkta, valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu vai jebkura cita izpildāma tiesas nolēmuma ar tādu pašu spēku kā Eiropas apcietināšanas ordera tiesiskā pamata neesamība, kas ir pretrunā Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta prasībām, rada sekas, ka “pieprasītajai personai, nepastāvot citam apstrīdamam tiesību aktam kā vien Eiropas apcietināšanas orderim, ir liegta iespēja izsniegšanas dalībvalstī apstrīdēt tās aizturēšanas un apcietināšanas tiesiskumu saskaņā ar minētās valsts tiesību normām. Ciktāl izpildes tiesu iestādes kompetencē ir lemt tikai par neizpildes pamatiem, kas paredzēti [šajā] pamatlēmumā, pastāv risks, ka tādējādi tiesas pārbaudei netiks pakļauts vesels aizturēšanas un apcietināšanas tiesiskuma aspekts”⁴³. Tādējādi, kā uzskata ģenerālvokāts Ī. Bots, “tieši tāpēc, lai neitralizētu risku liegt garantijas, ko sniedz tiesas iesaistišanās, Savienības likumdevējs ir paredzējis, ka Eiropas apcietināšanas orderim ir jābalstās uz saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts procesuālajām tiesību normām pieņemta tiesas nolēmuma esamību”⁴⁴.

80. Ievērojot ģenerālvokāta Ī. Bota izstrādāto analīzi, Tiesa nosprieda, ka “[P]amatlēmuma[2002/584] 8. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā ietvertais jēdziens “lēmums par apcietinājuma piemērošanu” ir jāsaprot kā tāds, ar kuru tiek apzīmēts valsts apcietināšanas orderis, kas ir atšķirīgs no Eiropas apcietināšanas ordera”⁴⁵. Papildus gramatiskajai interpretācijai Tiesa it īpaši ņēma vērā to, ka bez iepriekš izsniegta valsts apcietināšanas ordera tiktu apdraudētas procesuālās garantijas un pamattiesības, kuru aizsardzība izsniegšanas dalībvalsts tiesu iestādei ir jānodrošina, jo attiecīgajai personai tiktu atņemts to tiesību pirmais aizsardzības līmenis, proti, iekšējais aizsardzības līmenis”⁴⁶.

81. 2016. gada 1. jūnija spriedumā *Bob-Dogi*⁴⁷ Tiesa nosprieda, ka, lai arī Pamatlēmuma 2002/584 3., 4., 4.a un 5. pants nepieļauj nekādu citu neizpildes pamatu kā vien šajos pantos uzskaitītos, tomēr minētie panti ir balstīti uz pieņēmumu, ka attiecīgais Eiropas apcietināšanas orderis atbilst šī pamatlēmuma 8. panta 1. punktā paredzētajām tā tiesiskuma prasībām”⁴⁸.

39 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (56. punkts).

40 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (57. punkts).

41 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (62. punkts).

42 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (66. punkts).

43 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (73. punkts).

44 Skat. secinājumus lietā *Bob-Dogi* (75. punkts).

45 Skat. spriedumu, 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 58. punkts).

46 Skat. spriedumu, 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 55. punkts).

47 C-241/15, EU:C:2016:385.

48 Skat. spriedumu, 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 62. un 63. punkts). Skat. arī spriedumu, 2018. gada 6. decembris, IK (Papildsoda izpilde) (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 42. un 43. punkts).

82. Tiesa uzskata, ka “Pamatlēmuma [2002/584] 8. panta 1. punkta c) apakšpunktā ir ietverta tiesiskuma prasība, kuras ievērošana ir Eiropas apcietināšanas ordera spēkā esamības nosacījums”⁴⁹. Tā kā Eiropas apcietināšanas ordera pamatā nav pirms tā izsniegts valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, kurš no tā atšķirtos, jāuzskata, ka šis Eiropas apcietināšanas orderis neatbilst Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punktā paredzētajām tiesiskuma prasībām⁵⁰.

83. Līdz ar to no 2016. gada 1. jūnija sprieduma *Bob-Dogi*⁵¹ skaidri izriet, ka Eiropas apcietināšanas orderis nav spēkā, ja tas ir izsniegts, pirms tam nepieņemot no šī Eiropas apcietināšanas ordera atšķirīgu valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu.

84. Formulējot prejudiciālos jautājumus, iesniedzējtiesa atbilstoši šai judikatūrai balstās uz premisu, saskaņā ar kuru ir nepieciešams, lai pastāvētu no Eiropas apcietināšanas ordera atšķirīgs valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, kurš būtu pieņemts pirms šī ordera. Tomēr minētā tiesa norāda, ka Tiesa vēl nav lēmusi par to, vai Eiropas apcietināšanas orderis, kas ir izsniegts, pamatojoties uz *valsts tiesību aktu par saukšanu pie kriminālatbildības*, kāds ir ietverts 2019. gada 9. augusta lēmumā par saukšanu pie kriminālatbildības, ar kuru attiecīgā persona oficiāli tiek informēta par tai izvirzīto apsūdzību, atbilst tam, kas ir paredzēts Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunktā.

85. Iesniedzējtiesa šajā ziņā uzsver, ka, atšķirībā no faktiem, kuru rezultātā tika pasludināts 2016. gada 1. jūnija spriedums *Bob-Dogi*⁵², pamatlietā patiešām ir valsts lēmums, kurš atšķiras no Eiropas apcietināšanas ordera un kurš ir skaidri norādīts šajā orderī. Tā tomēr norāda, ka šajā lēmumā nav paredzēta apcietinājuma piemērošana pieprasītajai personai.

86. Manuprāt, ģenerālvokāta Ī. Bota izvirzītie argumenti secinājumos lietā *Bob-Dogi*, izskaidrojot jēgu prasībai, saskaņā ar kuru Eiropas apcietināšanas ordera tiesiskajam pamatam ir jābūt valsts lēmumam par apcietinājuma piemērošanu vai jebkuram citam izpildāmam tiesas nolēmumam ar tādu pašu spēku, pamato tēzi, saskaņā ar kuru šādam valsts tiesību aktam, pirmkārt, ir jāattiecas uz personas, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, meklēšanu un apcietināšanu, un, otrkārt, to jāvar pārsūdzēt tiesā, ja to ir pieņēmusi iestāde, kura, lai gan ir iesaistīta tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav tiesa.

87. Līdz ar to jautājums, vai prokurora 2019. gada 9. augustā pieņemtais lēmums par saukšanu pie kriminālatbildības ir pielīdzināms “[valsts] lēmumam par apcietinājuma piemērošanu vai jebkuram citam izpildāmam tiesas nolēmumam ar tādu pašu spēku” Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, pieprasa precīzi noteikt šī jēdziena tvērumu.

88. Pirmkārt, runai ir jābūt par tiesas nolēmumu. Šajā ziņā Tiesa nosprieda, ka, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt Pamatlēmuma 2002/584 dažādu noteikumu interpretāciju saskaņotību, interpretācijai, saskaņā ar kuru “tiesu iestādes” jēdziens tā 6. panta 1. punkta izpratnē ir jāsaprot kā tāds, kas apzīmē iestādes, kuras piedalās tiesvedību īstenošanā krimināllietās dalībvalstīs, principā, šķiet, ir jābūt attiecināmai uz šī pamatlēmuma 8. panta 1. punkta c) apakšpunktu. Tāpēc šī pēdējā tiesību norma ir jāinterpretē tādējādi, ka jēdziens “tiesas nolēmums” apzīmē tādu iestāžu lēmumus, kuras piedalās tiesvedību īstenošanā krimināllietās dalībvalstīs⁵³.

49 Skat. spriedumu, 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 64. punkts). Mans izcēlums. Skat. arī spriedumu, 2018. gada 6. decembris, IK (Papildsoda izpilde) (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 43. punkts).

50 Skat. spriedumu, 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 66. punkts).

51 C-241/15, EU:C:2016:385.

52 C-241/15, EU:C:2016:385.

53 Skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, 32. un 33. punkts).

89. Līdz ar to, tā kā netiek apstrīdēts, ka prokurors ir iestāde, kura piedalās tiesvedību īstenošanā krimināllietās Bulgārijā, viņa 2019. gada 9. augustā pieņemtais lēmums par saukšanu pie kriminālatbildības ir jāuzskata par “tiesas nolēmumu” Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē⁵⁴.

90. Otrkārt, lai valsts tiesību akts, kas ir izmantots par Eiropas apcietināšanas ordera pamatu, ietilptu “[valsts] lēmuma par apcietinājuma piemērošanu vai jebkura cita izpildāma tiesas nolēmuma ar tādu pašu spēku” jēdzienā Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, tam, pat ja tas izsniegšanas dalībvalsts tiesiskajā regulējumā netiek apzīmēts ar nosaukumu “valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu”, ir jārada līdzvērtīgas tiesiskās sekas. Šīs tiesību normas formulējums liek to saprast šādi, jo tajā ir atsauce uz “jebkuru citu izpildāmu tiesas nolēmumu *ar tādu pašu spēku*”⁵⁵. Šādam nolēmumam līdz ar to, tāpat kā valsts lēmumam par apcietinājuma piemērošanu, ir jārada rīkojuma meklēt un apcietināt personu, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, tiesiskās sekas.

91. Tādējādi es nepiekrītu Spānijas valdības viedoklim, kura, savukārt, ņemot vērā plašu interpretāciju, saskaņā ar kuru būtībā šis jēdziens varētu attiekties uz jebkuru izpildāmu tiesas nolēmumu saistībā ar kriminālvajāšanas īstenošanu, uzskata, ka tāds valsts tiesību akts kā 2019. gada 9. augusta lēmums par saukšanu pie kriminālatbildības ir uzskatāms par pietiekamu juridisko pamatu Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai.

92. Ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviestā tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās sistēma liecina par labu tam, ka par Eiropas apcietināšanas ordera tiesisko pamatu ir jābūt valsts tiesību aktam, ar kuru tiek izdots rīkojums par personas aizturēšanu izsniegšanas dalībvalsts teritorijā. Ar Eiropas apcietināšanas orderi valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu vai tam pielīdzināma nolēmuma tiesiskās sekas var tikt paplašinātas ārpus izsniegšanas dalībvalsts. Tiklīdz Eiropas apcietināšanas orderis ir izpildīts un persona ir nodota izsniegšanas tiesu iestādei, tādējādi izbeidzot tā iedarbību, ir nepieciešams, lai turpinātu pastāvēt sākotnējais valsts juridiskais pamats, kas ļauj piespiest šo personu ierasties izsniegšanas dalībvalsts tiesā, lai pabeigtu kriminālprocesa darbības. Ievērojot šo pašu kontekstu, es pievienojos Komisijai, uzskatot, ka izsniegšanas tiesu iestāde nevar izmantot Eiropas apcietināšanas orderi, lai aizturētu personu citā dalībvalstī, ja tā nevar izdot rīkojumu par šādas aizturēšanas veikšanu, pamatojoties pati uz savām valsts tiesībām. Citiem vārdiem sakot, Komisija uzskata, ka izsniegšanas dalībvalsts nevar lūgt citai dalībvalstij darīt vairāk par to, ko tā pati var likt darīt.

93. Līdz ar to “[valsts] lēmuma par apcietinājuma piemērošanu vai jebkura cita izpildāma tiesas nolēmuma ar tādu pašu spēku” jēdziens Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē neattiecas uz aktiem, kas izraisa kriminālvajāšanas uzsākšanu pret personu, bet gan uz aktiem, kas ir paredzēti tam, lai, izmantojot piespiedu līdzekli, varētu aizturēt šo personu, lai to nogādātu tiesā nolūkā pabeigt kriminālprocesa darbības.

94. No tā izriet, ka Eiropas apcietināšanas orderis, kurš ir izsniegts, pamatojoties uz lēmumu par saukšanu pie kriminālatbildības, tādu kā tas, kas ir ietverts 2019. gada 9. augusta lēmumā, kura vienīgās tiesiskās sekas, kā norāda iesniedzējtiesa, ir paziņot personai par tai izvirzīto apsūdzību un tai sniegt iespēju aizstāvēties, iesniedzot paskaidrojumus vai piedāvājot pierādījumus, neesot rīkojumam par šīs personas meklēšanu un apcietināšanu, neatbilst tam, kas ir paredzēts Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunktā. Šāda šajā tiesību normā paredzētās tiesiskuma prasības neievērošana ietekmē Eiropas apcietināšanas ordera spēkā esamību.

⁵⁴ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Özcelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860, 34. punkts).

⁵⁵ Mans izcēlums. Šajā nozīmē skat. it īpaši šīs tiesību normas angļu valodas redakciju (“an arrest warrant or any other enforceable judicial decision *having the same effect*”, mans izcēlums).

95. Jāpiebilst, ka arī *lēmumu par piespiedu atvešanu*, kuru policija pieņēma 2019. gada 8. augustā, piemērojot *NPK* 71. pantu, nevar uzskatīt par “[valsts] lēmumu par apcietinājuma piemērošanu vai jebkuru citu izpildāmu tiesas nolēmumu ar tādu pašu spēku” Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē. Kā norāda iesniedzējtiesa, šo lēmumu par piespiedu atvešanu vienkārši pieņēma policijas izmeklētājs bez prokurora vai tiesas iejaukšanās (pirms vai pēc tam). Līdz ar to tas nav uzskatāms par tiesas nolēmumu⁵⁶.

96. No šo apstākļu kopuma es secinu, ka procesuālajā kontekstā, kādā tika izdots pamatlēmums aplūkots Eiropas apcietināšanas orderis, un pēc analogijas ar Tiesas nospriesto 2016. gada 1. jūnija spriedumā *Bob-Dogi*⁵⁷, tiesību aizsardzība tiesā, kas ietver divus līmeņus, principā nepastāv tādā situācijā kā pamatlēmuma aplūkots, kurā ir piemērota Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūra, pirms tā izdošanas valsts tiesu iestādei nepieņemot tādu lēmumu kā valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, kurš būtu Eiropas apcietināšanas ordera pamatā⁵⁸.

97. Tagad, kad ir precizēti pamatlēmuma īpašie apstākļi, manuprāt, ir iespējams uzskatīt, ka prasība par valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu turpretī tiktu izpildīta, ja valsts tiesību aktu, ar kuru ir pamatots Eiropas apcietināšanas orderis, prokurors būtu pieņēmis atbilstoši *NPK* 64. panta 2. punktam. Tomēr iesniedzējtiesa norāda, ka attiecībā uz MM šāds līdzeklis netika noteikts. Atgādinu, ka runa ir par piespiedu līdzekli, kas izpaužas kā apcietinājuma piemērošana apsūdzētajai personai uz laiku, kas nepārsniedz 72 stundas, lai viņu nogādātu tiesā, kas lems par viņa iespējamu ievietošanu pagaidu apcietinājumā. Iesniedzējtiesa šajā ziņā precizē, ka šis līdzeklis Bulgārijā ir uzskatāms par parastu valsts pamatojumu Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai pirmstiesas procedūrā, kā tas, manuprāt, arī izriet no norādēm, kuras Tiesai iesniegusi Bulgārijas valdība⁵⁹.

98. To ņemot vērā, var uzdot jautājumu, vai pat šajā gadījumā Bulgārijas procesuālās tiesības atbilst Tiesas izvirzītajām prasībām saistībā ar efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Tas man liek izvērtēt citu iebildumu, kuru iesniedzējtiesa ir izvirzījusi, lai apšaubītu pamatlēmuma aplūkotās Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūras tiesiskumu, lai arī ar konstatējumu par to, ka nav valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu, vien pietiek, lai noteiktu, ka nav ievērota Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunktā paredzētā tiesiskuma prasība, un līdz ar to konstatētu, ka šis Eiropas apcietināšanas orderis nav spēkā.

99. Lai apšaubītu Eiropas apcietināšanas ordera spēkā esamību, iesniedzējtiesa norāda uz to, ka Bulgārijas procesuālajās tiesībās prokurora pieņemtus valsts tiesību aktus, kas veido šāda ordera pamatu, kā arī prokurora lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, nav iespējams pārsūdzēt tiesā. Tādējādi no Tiesas rīcībā esošās informācijas izriet, ka gan lēmums par piespiedu atvešanu, gan lēmums par saukšanu pie kriminālatbildības vai apcietinājums uz laiku līdz 72 stundām nogādāšanai kompetentā tiesā, lai tā lemtu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu, kā arī lēmums izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir pārsūdzami vienīgi augstākas instances prokuratūrā.

⁵⁶ Pretēji, attiecībā uz gadījumu, kad valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, ko izdevusi policija, apstiprina prokuratūra, skat. spriedumu, 2016. gada 10. novembris, *Özçelik* (C-453/16 PPU, EU:C:2016:860).

⁵⁷ C-241/15, EU:C:2016:385.

⁵⁸ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2016. gada 1. jūnijs, *Bob-Dogi* (C-241/15, EU:C:2016:385, 57. punkts).

⁵⁹ Šajā nozīmē skat. arī apsvērumus, kurus lietā *Prosecutor of the regional prosecutor's office in Ruse, Bulgaria* (C-206/20), kura šobrīd tiek izskatīta Tiesā, ir iesniedzis *rayonna prokuratura Ruse* (Rusas rajona prokuratūras prokurors, Bulgārija): “Ja apsūdzētā persona šādā statusā tika notiesāta *in absentia* un tā nevarēja tikt atrasta un nogādāta tiesā, lai izskatītu pieteikumu par apcietinājuma piemērošanu, *vienīgais iespējamais pamats* [(valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu)] Eiropas apcietinājuma ordera izsniegšanai atbilstoši spēkā esošajam tiesiskajam regulējumam ir prokurora rīkojums par apcietinājuma piemērošanu līdz 72 stundām, pamatojoties uz [NPK] 64. panta 2. punktu. *Pamatojoties uz šāda veida* [(valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu)] līdz šim ir tikuši izdoti (un izpildīti) simtiem Eiropas apcietināšanas orderu [...]” (7. punkts, mans izcēlums). Turklāt rakstveida apsvērumos, kas iesniegti šajā pašā lietā, Bulgārijas valdība norāda, ka “pēc būtības prokurora rīkojums, uz kura pamata attiecīgā persona tiek aizturēta uz 72 stundām, lai viņu nogādātu kompetentajā valsts tiesā, atbilst Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta prasībām. Tas ir uzskatāms par valsts lēmumu par apcietinājuma piemērošanu, kas tiek izmantots par juridisko pamatu Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai” (78. punkts).

100. Es, līdzīgi kā to pieprasa Tiesa, uzskatu, ka gadījumā, kad Eiropas apcietināšanas orderi izsniedz prokurors⁶⁰, ir jābūt iespējai prokurora valsts tiesību aktu, kurš ir uzskatāms par Eiropas apcietināšanas ordera tiesisko pamatu, izsniegšanas dalībvalstī pārsūdzēt tiesā, pilnībā ievērojot ar efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saistītās prasības.

101. Manuprāt, šādu prasību turklāt jau ir noteikusi Tiesa situācijā, kur, tāpat kā tas ir šajā lietā, izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan ir iesaistīta tiesvedības īstenošanā krimināllietās šajā dalībvalstī, tomēr nav tiesnesis vai tiesa, nospriežot, ka *“tādam valsts tiesas nolēmumam kā valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, uz kuru ir balstīts Eiropas apcietināšanas orderis, savukārt ir jāatbilst [ar efektīvu tiesību aizsardzību tiesā saistītām] prasībām”*⁶¹.

102. Tiesa uzskata, ka “šo prasību izpilde tādējādi ļauj garantēt izpildes tiesu iestādei, ka lēmuma izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi kriminālvajāšanas veikšanas nolūkā pamatā ir bijusi *valsts procedūra, uz kuru ir attiecināma pārbaude tiesā, un ka personai, attiecībā uz kuru ir ticis pieņemts minētais valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, ir bijušas visas garantijas saistībā ar šāda veida lēmumu pieņemšanu*, tostarp garantijas, kas izriet no Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktā minētajām pamattiesībām un tiesību pamatprincipiem”⁶².

103. Līdz ar to no šīs judikatūras izriet, ka Eiropas apcietināšanas ordera pamatā ir jābūt valsts lēmumam par apcietinājuma piemērošanu, kas pieņemts valsts procedūrā, kura ir pakļauta pārbaudei tiesā⁶³.

104. Ņemot vērā iepriekš minētos argumentus, es ierosinu Tiesai atbildēt iesniedzējtiesai, ka Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir jāuzskata par spēkā neesošu, ja tā pamatā nav “[valsts] lēmums par apcietinājuma piemērošanu vai jebkurš cits izpildāms tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku” šīs tiesību normas izpratnē. Šis jēdziens aptver tiesu iestādes noteiktus valsts pasākumus personas, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, meklēšanai un apcietināšanai, lai to nogādātu tiesā kriminālprocesa darbību pabeigšanai. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai valsts tiesību akts par saukšanu pie kriminālatbildības, tāds kā tas, uz kuru ir balstīts pamatlietā aplūkotais Eiropas apcietināšanas orderis, rada šādas tiesiskās sekas.

C. Par iesniedzējtiesas kompetenci pārbaudīt Eiropas apcietināšanas ordera spēkā esamību

105. Pamatojumā tam, lai uzdotu Tiesai trešo prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa norāda, ka Bulgārijas procesuālajās tiesībās pastāv šķērslis tam, ka tā varētu pārbaudīt Eiropas apcietināšanas ordera spēkā esamību. Šī iemesla dēļ tā būtībā Tiesai jautā, vai Savienības tiesības tai piešķir kompetenci veikt šādu pārbaudi.

106. Iesniedzējtiesa atgādina, ka Bulgārijas tiesiskajā regulējumā nav paredzēta iespēja celt prasību tiesā, lai pārbaudītu valsts vai Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas nosacījumus.

60 Skat. it īpaši spriedumus, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (41. punkts), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg* un *Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (62. punkts un tajā minētā judikatūra).

61 Skat. spriedumu, 2019. gada 27. maijs, OG un PI (Libekas un Cvikavas prokuratūras) (C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 69. punkts). Mans izcēlums.

62 Skat. spriedumu, 2019. gada 27. maijs, OG un PI (Libekas un Cvikavas prokuratūras) (C-508/18 un C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, 70. punkts). Mans izcēlums.

63 Jautājums par to, vai šāda pārbaude noteikti ir jāveic pirms pieprasītās personas nodošanas izsniegšanas dalībvalstij, ir uzdots lietā *Prosecutor of the regional prosecutor's office in Ruse, Bulgaria* (C-206/20), kas pašlaik tiek izskatīta Tiesā.

107. Tā norāda, ka arī Pamatlēmumā 2002/584 nav paredzētas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā pieprasītās personas tiesību pārkāpuma gadījumā. Tomēr esot jāņem vērā Hartas 47. pants, kurš, kā Tiesa ir nospriedusi, “ir pietiekams pats par sevi un nav jāprecizē ar Savienības vai valsts tiesību normām, lai privātpersonām radītu tiesības, uz kurām pašām par sevi var atsaukties”⁶⁴.

108. Iesniedzējtiesa vaicā, vai, ja tā sastopas ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildes sekām prasībā, kuras mērķis ir atcelt MM pagaidu apcietinājumu, tai ir jāpiešķir Hartas 47. pantā noteiktā efektīvā tiesību aizsardzība tiesā, vai arī, gluži pretēji, tai būtu jāatsakās izskatīt ar Eiropas apcietināšanas ordera spēkā esamību saistītie problēmjautājumi un jādod MM iespēja celt jaunu prasību, lai saņemtu finansiālu kompensāciju.

109. Iesniedzējtiesa norāda, ka no sprieduma lietā *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori)⁶⁵ 69. punkta izriet, ka prasību, kuru var celt par Eiropas apcietināšanas orderi pēc aizturētās personas nodošanas, var uzskatīt par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā. Minētā tiesa jautā, vai šāda efektīva tiesību aizsardzība tiesā aptver iespējamību iesniegt argumentus par Eiropas apcietināšanas ordera spēkā esamību tiesā, kura izvērtē pagaidu apcietinājuma piemērošanas tiesiskumu, kā tas ir iesniedzējtiesas gadījumā.

110. Turklāt, ciktāl iesniedzējtiesa uzskata, ka Eiropas apcietināšanas ordera prettiesiskuma pamatā tieši ir iespējas celt prasību tiesā, lai pārbaudītu tā tiesiskumu, neesamība, pēc tās domām, būtu saprātīgi, ka tā uzņemas šādas pārbaudes veikšanu. Iesniedzējtiesa vaicā, vai tās veiktais strīdīgā Eiropas apcietināšanas ordera prettiesiskuma konstatējums pēc savas iedabas nav uzskatāms par tiesību aizsardzības līdzekli tiesā, kā tas ir pieprasīts Tiesas judikatūrā, pat ja valsts tiesībās šai tiesai nav ļauts veikt šādu konstatējumu. Ciktāl valsts tiesībās iesniedzējtiesai esot liegts netieši pārbaudīt prokurora lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, šī tiesa uzskata, ka vienīgi Tiesas spriedums varētu radīt pamatu šādam risinājumam.

111. Ņemot vērā šos apstākļus, iesniedzējtiesa pauž viedokli, saskaņā ar kuru Eiropas apcietināšanas ordera izpilde neattaisno tiesību aizsardzības tiesā atteikumu, ja Tiesa piekristu iespējai pārsūdzēt šādu orderi pat pēc pieprasītās personas nodošanas.

112. Bulgārijas valdība uzskata, ka loma, kāda ir iesniedzējtiesai, tai, kā tas ir šajā lietā, saskaņā ar *NPK* 270. pantu lemjot par personas, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, paturēšanu pagaidu apcietinājumā, ļauj nodrošināt Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas apstākļu, kā arī tā samērīguma pārbaudi tiesā, kā to pieprasa Tiesa.

113. Šī valdība šajā ziņā paskaidro, ka prokurora veiktā pasākuma, piemērojot *NPK* 64. panta 2. punktu, mērķis ir nodrošināt, ka apsūdzētā persona pēc iespējas ātrāk tiek nogādāta kompetentajā tiesā⁶⁶. Nepieciešamības gadījumā prokurors var lemt par šīs personas apcietināšanu uz laiku, kas nepārsniedz 72 stundas, lai to nogādātu kompetentajā tiesā. Ar lēmumu, kuru prokurors pieņēmis saskaņā ar šo tiesību normu, tam ir noteikts pienākums pēc tam, kad apsūdzētā persona ir nodota, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, to pēc iespējas ātrāk nogādāt šajā tiesā, lai tā varētu izskatīt tā pieteikumu par to, lai minētā tiesa piemērotu pagaidu apcietinājumu.

⁶⁴ Iesniedzējtiesa šajā ziņā min spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Staatsanwaltschaft Offenburg* (C-615/18, EU:C:2020:376, 72. punkts).

⁶⁵ Šajā ziņā ir jānorāda arī uz šī paša sprieduma 70. punktu.

⁶⁶ Es tomēr atgādinu, ka MM šāds līdzeklis netika piemērots pirms viņa nogādāšanas iesniedzējtiesā.

114. Bulgārijas valdība uzskata, ka prokuroram šādi noteiktais pienākums pieprasīto personu, kura ir nodota, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, pēc iespējas ātrāk nogādāt kompetentajā tiesā, lai tā lemtu par pieteikumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu, ir uzskatāma par vēlāku šī Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas apstākļu, kā arī tā samērīguma pārbaudi tiesā. Šāda situācija atbilstot Tiesas judikatūrai⁶⁷.

115. Bulgārijas valdība skaidro, ka tiesai, kuras kompetencē ir lemt par tāda pamatojuma esamību, kas ļauj piemērot pagaidu apcietinājumu atbilstoši *NPK* 63. panta 1. punktam, neizbēgami – kopā ar nepieciešamības piemērot šādu līdzekli izvērtēšanu – ir jāpārbauda nosacījumi, kas ir jāizpilda Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanai, kā arī šā ordera samērīgums, ņemot vērā *NPK* 63. panta 1. un 2. punktā, tos lasot kopā, ietvertos kritērijus⁶⁸.

116. Tādējādi Bulgārijas valdība uzskata, ka prokurora lēmums izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir pakļauts pārbaudei tiesā, kas atbilst Tiesas pieprasītajām efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām.

117. Es piekrītu uzskatam, ka Bulgārijas procesuālajā sistēmā, kur apsūdzētā persona pēc iespējas ātrāk ir jānogādā kompetentajā tiesā, lai lemtu par iespējamu pagaidu apcietinājuma piemērošanu, Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas apstākļu pārbaude tiesā, ko varētu veikt šī tiesa, atbilstu efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībai, kuru ir uzsvērusi Tiesa. Šādam konstatējumam nav pretrunā apstākļi, ka, pirmkārt, nav runa par atsevišķu tiesību aizsardzības līdzekli pret prokurora lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi⁶⁹, bet gan par netiešu pārbaudi tiesvedībā par pieteikumu par pagaidu apcietinājuma atcelšanu, un, otrkārt, ka šāda pārbaude notiek pēc pieprasītās personas nodošanas⁷⁰. Līdz ar to, lai panāktu atbilstību efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībai, es uzskatu, ka Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas pārbaude tiesā var tikt veikta netieši, izmantojot tiesību aizsardzības līdzekli, kurā tas nav galvenais priekšmets. Tas šajā gadījumā atbilst rezultātam, kuru vēlētos panākt iesniedzējtiesa, proti, izvērtēt pamatlietā aplūkotā Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūras tiesiskumu saistībā ar atbrīvošanas pieteikumu, kuru tajā iesniedzis MM.

118. Tomēr ir jāuzsver, ka iesniedzējtiesa nepauž tādu pašu pārliecību kā Bulgārijas valdība saistībā ar pašu iespējamību, ka tā varētu veikt šādu pārbaudi atbilstoši Bulgārijas procesuālajām tiesībām. Minētā tiesa uzskata, ka fakts, ka šajās tiesībās ir paredzēta iespēja pārsūdzēt prokurora lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi vienīgi augstākā prokuratūras instancē, nevis tiesā, rada šķērslī tam, lai varētu atzīt tās kompetenci lemt par šāda prokurora tiesību akta tiesiskumu.

119. Atgādinu, ka Tiesa izsniegšanas dalībvalstij nosaka skaidra rezultāta pienākumu, nospriežot, ka, “ja izsniegšanas dalībvalsts tiesībās kompetence izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi ir paredzēta iestādei, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav tiesu iestāde, minētajā dalībvalstī ir jāpastāv iespējai tiesā pārsūdzēt lēmumu izsniegt šādu apcietināšanas orderi, tostarp šāda

67 Bulgārijas valdība šajā ziņā norāda uz spriedumu *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (74. punkts).

68 Saskaņā ar *NPK* 63. panta 2. punktu gadījumos, ja pierādījumi lietā neliecina par pretējo, piemērojot pirmo pagaidu apcietinājumu, reāls risks, ka apsūdzētā persona aizbēg vai izdara noziedzīgu nodarījumu šī panta 1. punkta izpratnē pastāv tad, ja persona, kura saukta pie kriminālatbildības, ir vairākkārt atkārtoti izdarījusi noziegumus vai ir īpašs recidivists; ja persona tiek saukta pie kriminālatbildības par smagu noziedzīgu nodarījumu ar tišu nodomu un ja tā ir tikusi notiesāta par citu tišu smagu noziegumu un ja tai prokuratūra (neatkarīgi no cietušā gribas) pēc savas ierosmes ir pieprasījusi noteikt brīvības atņemšanas sodu vismaz uz vienu gadu vai citu, smagāku sodu, kura izpilde nav atlikta saskaņā ar *nakazatelen kodeks* (Kriminālkodekss) 66. pantu; ja persona tiek saukta pie kriminālatbildības par noziegumu, par kuru draud sods, kas nav mazāks par brīvības atņemšanu uz laiku līdz 10 gadiem, vai cits, smagāks sods, vai tad, ja persona tiek saukta pie kriminālatbildības saskaņā ar *NPK* 269. panta 3. punkta noteikumiem.

69 Skat. spriedumus *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (44. punkts), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (65. punkts). Tiesa uzskata, ka atsevišķu pārsūdzības tiesību ieviešana attiecībā uz lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi, ko pieņēmusi iestāde, kas nav tiesa, ir tikai viens no risinājumiem, lai efektīvi nodrošinātu Pamatlēmumā 2002/584 pieprasīto tiesību aizsardzības tiesā līmeni.

70 Skat. spriedumus *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (52. un 53. punkts), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (70. un 71. punkts).

lēmuma samērīgumu, pilnībā ievērojot efektīvai tiesību aizsardzībai tiesā raksturīgās prasības”⁷¹. Šādas pārsūdzības mērķis ir “nodrošinā[t], ka šā lēmuma [izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi] un šā ordera izsniegšanas nosacījumu, tostarp tā samērīguma, pārbaude tiesā atbilst no efektīvas tiesību aizsardzības tiesā izrietošajām prasībām”⁷². Tiesa uzskata, ka dalībvalstīm ir “jānodrošina, lai to tiesību sistēmās efektīvi būtu garantēts Pamatlēmumā 2002/584 prasītais tiesību aizsardzības tiesā līmenis atbilstoši interpretācijai Tiesas judikatūrā”⁷³.

120. Kā Tiesa norādīja 2013. gada 30. maija spriedumā F⁷⁴, “visa Pamatlēmumā [2002/584] paredzētā nodošanas procedūra starp dalībvalstīm saskaņā ar to tiek veikta tiesas uzraudzībā”⁷⁵. Tiesa uzskata, ka no tā izriet, ka “[ši] pamatlēmuma tiesību normās jau ir paredzēta Hartas 47. panta prasībām atbilstoša procedūra – neatkarīgi no dalībvalstu izraudzītajiem [minētā] pamatlēmuma ieviešanas noteikumiem”⁷⁶.

121. Līdz ar to, lai arī tas nav tieši norādīts Pamatlēmumā 2002/584, izsniegšanas dalībvalsts pienākums nodrošināt vienu vai vairākus efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus, kas ļautu pārbaudīt tiesā tāda Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas nosacījumus, kuru ir izdevusi iestāde, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav tiesu iestāde, izriet no sistēmas, kas ieviesta ar šo pamatlēmumu atbilstoši Hartas 47. panta prasībām.

122. Šādas iespējas tiesā pārbaudīt Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas apstākļus esamība ir nepieciešams apstāklis savstarpējās atzīšanas un uzticēšanās starp dalībvalstīm saglabāšanai. Šajā ziņā es atgādinu, ka Tiesa ir nospriedusi, ka “augstais uzticēšanās līmenis starp dalībvalstīm, uz kuru balstās Eiropas apcietināšanas ordera mehānisms, kā arī premisa, saskaņā ar kuru citu dalībvalstu krimināltiesas, kurām pēc Eiropas apcietināšanas ordera izpildes ir jāveic kriminālvajāšana vai soda izpilde vai jāpiemēro ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, kā arī kriminālprocess pēc būtības, atbilst efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām”⁷⁷, kas nozīmē pašu pārbaudes tiesā iespējas esamību.

123. No Tiesas noteiktā principa, saskaņā ar kuru prokurora pieņemto lēmumu izsniegt Eiropas apcietināšanas orderi izsniegšanas dalībvalstī ir jābūt iespējai apstrīdēt tiesā veidā, kas pilnībā atbilst efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībām, izriet, ka šim nolūkam šajā dalībvalstī ir jāparedz viens vai vairāki efektīvi tiesību aizsardzības līdzekļi.

71 Skat. it īpaši spriedumus, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (41. punkts un tajā minētā judikatūra), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (62. punkts un tajā minētā judikatūra).

72 Skat. spriedumu *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (42. punkts). Skat. arī spriedumu, *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (63. punkts).

73 Skat. spriedumus *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (43. punkts), kā arī *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (64. punkts).

74 C-168/13 PPU, EU:C:2013:358.

75 Skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, F (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358), 46. punkts. Skat. arī spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 56. punkts un tajā minētā judikatūra).

76 Skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, F (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 47. punkts).

77 Skat. spriedumu, 2018. gada 25. jūlijs, *Minister for Justice and Equality* (Tiesu sistēmas nepilnības) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586, 58. punkts).

124. Turklāt norādu, ka Tiesas norāde, ka Eiropas apcietināšanas ordera tiesiskuma pārbaude vispirms ir izsniegšanas dalībvalsts atbildība⁷⁸, netiktu konkrēti piemērota, ja Savienības tiesībās netiktu noteikts, ka šāda pārbaudei ir efektīvi jānotiek šajā dalībvalstī, un šajā ziņā nav nozīmes tam, vai tas notiek pirms, pēc vai vienlaicīgi ar pieprasītās personas nodošanu. Tādējādi izpildes tiesu iestādes lēmums neietekmē attiecīgās personas iespēju, tiklīdz tā ir nodota, izmantot izsniegšanas dalībvalsts tiesību sistēmā paredzētos tiesību aizsardzības līdzekļus, kas tai ļauj apstrīdēt Eiropas apcietināšanas ordera, pamatojoties uz kuru šī persona tika nodota, spēkā esamību⁷⁹.

125. Turklāt saskaņā ar procesuālo autonomiju, kas dalībvalstīm piemīt saistībā ar Pamatlēmuma 2002/584 īstenošanu, gadījumā, ja tajā nekas nav minēts, tām ir rīcības brīvība, paredzot konkrētus lēmuma par Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu pārbaudes tiesā noteikumus⁸⁰. Pieņemot šos noteikumus, dalībvalstīm tomēr ir jāuzrauga, lai netiktu traucēta Pamatlēmuma 2002/584 piemērošana⁸¹.

126. Lai sasniegtu tādu rezultātu, kas ļauj veikt pamatlietā aplūkotā Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas apstākļu pārbaudi tiesā, iesniedzējtiesai, manuprāt, būtu jāinterpretē savas valsts procesuālās tiesības ar nolūku tajās atrast pamatu, kas tai ļauj tajā iesniegtas lietas izskatīšanas ietvaros netieši pārbaudīt šī ordera izsniegšanas procedūras tiesiskumu⁸². Šajā kontekstā iesniedzējtiesai noteiktais atbilstīgas interpretācijas pienākums ļautu neitralizēt neērtības, kādas dalībvalstu procesuālā autonomija var radīt nodotās personas efektīvas tiesību aizsardzības tiesā prasībai.

127. Ja nepietiek ar šādu valsts procesuālo tiesību mobilizāciju, lai netieši veiktu pamatlietā aplūkotās Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūras pārbaudi tiesā, vai ja tā izrādās neiespējama, jo ir pretrunā valsts tiesību aktiem, uzskatu, ka iesniedzējtiesa šādu kompetenci varētu gūt no Hartas 47. panta.

128. No Tiesas judikatūras izriet, ka “saskaņā ar Savienības tiesību pārākuma principu, ja valsts tiesisko regulējumu nav iespējams interpretēt atbilstīgi Savienības tiesību prasībām, valsts tiesai kā dalībvalsts iestādei, izskatot lietu atbilstoši savai kompetencei, ir pienākums nepiemērot nevienu valsts tiesību normu, kas ir pretrunā Savienības tiesību normai, kurai ir tieša iedarbība tās izskatīšanā esošajā strīdā”⁸³.

129. No Tiesas judikatūras izriet, ka “[Hartas] 47. pants ir pietiekams pats par sevi un nav jāprecizē ar Savienības vai valsts tiesību normām, lai privātpersonām radītu tiesības, uz kurām pašām par sevi var atsaukties”⁸⁴.

78 Skat. it īpaši spriedumu, 2018. gada 6. decembris, IK (Papildsoda izpilde) (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 66. punkts un tajā minētā judikatūra). Skat. arī spriedumu, 2018. gada 23. janvāris, *Piotrowski* (C-367/16, EU:C:2018:27, 50. punkts).

79 Attiecībā uz Eiropas apcietināšanas orderi, kas izsniegts brīvības atņemšanas soda vai ar brīvības atņemšanu saistīta drošības līdzekļa izpildei, pēc analogijas skat. spriedumu, 2018. gada 6. decembris, IK (Papildsoda izpilde) (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 67. punkts un tajā minētā judikatūra).

80 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, F (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 52. punkts).

81 Šajā nozīmē skat. spriedumu, 2013. gada 30. maijs, F (C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, 53. punkts).

82 Šajā pašā nozīmē skat. ģenerālvokāta M. Kamposa Sančesa-Bordonas secinājumus apvienotajās lietās *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg un Openbaar Ministerie* (Lionas un Tūras prokurori) (C-566/19 PPU un C-626/19 PPU, EU:C:2019:1012, 97. punkts).

83 Skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 139. punkts un tajā minētā judikatūra).

84 Skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 140. punkts un tajā minētā judikatūra).

130. Turklāt, “lai gan, ja attiecīgajā jautājumā nav Savienības tiesiskā regulējuma, katras dalībvalsts tiesību sistēmā ir jānosaka kompetentās tiesas un jāparedz procesuālās normas attiecībā uz prasībām, kas tiek celtas, lai aizsargātu tiesības, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Savienības tiesībās, dalībvalstis tomēr ir atbildīgas par to, lai katrā atsevišķā gadījumā saistībā ar šīm tiesībām tiktu nodrošināta tiesību uz efektīvu aizsardzību tiesā, kā to garantē Hartas 47. pants, ievērošana”⁸⁵.

131. Tiesa arī nosprieda: “lai gan – lai aizsargātu tiesības, kuras attiecīgajām personām ir noteiktas Savienības tiesībās, – Savienības tiesības principā neprasa dalībvalstīm paredzēt savās valsts tiesās citus tiesību aizsardzības līdzekļus kā vien tos, kas noteikti valsts tiesībās [...], tas ir citādi tad, ja no attiecīgās valsts tiesību sistēmas kopumā izriet, ka nepastāv tiesību aizsardzības līdzekļi, kurus izmantojot varētu kaut vai pakārtoti nodrošināt to tiesību aizsardzību, kuras attiecīgajām personām izriet no Savienības tiesībām, vai arī ja vienīgā attiecīgo personu iespēja piekļūt tiesai būtu būt spiesti izdarīt tiesību pārkāpumu”⁸⁶.

132. No tā izriet, ka gadījumā, ja iesniedzējtiesai būtu jāuzskata, ka tās valsts procesuālās tiesībās, pat veicot to interpretāciju, tai neļauj lietā, kas nodota tās izskatīšanā, netieši pārbaudīt prokurora izsniegta Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas procedūras tiesiskumu, manuprāt, Hartas 47. pantā tā atrastu pamatu šādas pārbaudes veikšanai⁸⁷.

133. Attiecīgi, ja izsniegšanas dalībvalsts procesuālajās tiesībās nav paredzēts tiesību aizsardzības līdzeklis, kas tiesai ļautu pārbaudīt šāda Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanas apstākļus un tostarp tā samērīgumu ne pirms, ne pēc tā pieņemšanas, ne arī vienlaicīgi ar to⁸⁸, tiesai, kura lemj kriminālprocesa stadijā pēc pieprasītās personas nodošanas, ir jābūt iespējai netieši pārbaudīt šī ordera izsniegšanas apstākļus.

134. Tādējādi iesniedzējtiesai, kura izskata atbrīvošanas pieteikumu atbilstoši *NPK* 270. pantam, saskaņā ar Hartas 47. pantu ir tiesības pārbaudīt Eiropas apcietināšanas ordera, kas ļāva apcietināt un nogādāt tajā pieprasīto personu, izsniegšanas apstākļus, kā arī vēlāk pieņemto lēmumu par pagaidu apcietinājuma piemērošanu.

135. Tādējādi es ierosinu Tiesai atbildēt iesniedzējtiesai, ka, nepastāvot noteikumiem izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos, kas paredzētu pārsūdzību tiesā, lai pārbaudītu apstākļus, kādos iestāde, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav tiesu iestāde, izsniedz Eiropas apcietināšanas orderi, Savienības tiesību pārākuma princips, kā arī Hartas 47. pantā garantētais efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tie valsts tiesai, kurā ir celta prasība, lai apstrīdētu tādas personas paturēšanas pagaidu apcietinājumā tiesiskumu, kura ir tikusi nodota, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, kurš ir izsniegts, pamatojoties uz valsts tiesību aktu, ko nevar kvalificēt kā “[valsts] lēmumu par apcietinājuma piemērošanu vai jebkuru citu izpildāmu tiesas nolēmumu ar tādu pašu spēku” Pamatlēmuma 2002/584 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, un saistībā ar kuru tika izvirzīts pamats par šī Eiropas apcietināšanas ordera spēkā neesamību, ņemot vērā Savienības tiesības, nosaka pienākumu atzīt savu kompetenci šādas spēkā esamības pārbaudes veikšanai.

85 Skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 142. punkts un tajā minētā judikatūra).

86 Skat. it īpaši spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 143. punkts un tajā minētā judikatūra).

87 Pēc analogijas skat. spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság* (C-924/19 PPU un C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, 146. punkts un tajā minētā judikatūra).

88 Turpreti skat. spriedumu, 2019. gada 12. decembris, *Openbaar Ministerie* (Zviedrijas prokuratūra) (52. punkts).

D. Par Eiropas apcietināšanas ordera spēkā neesamības ietekmi uz apsūdzētās personas pagaidu apcietinājumu

136. Ar trešo prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa arī jautā Tiesai par sekām, kādas lietā, kas tai nodota izskatīšanā saistībā ar MM pagaidu apcietinājumu, tai būtu jāsecina no konstatējuma, ka pamatlietā aplūkotais Eiropas apcietināšanas orderis nav spēkā.

137. Konkrētāk, pēc analogijas atsaucoties uz noteikumu, kas ietverts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2016/343 (2016. gada 9. marts) par to, lai nostiprinātu konkrētus nevainīguma prezumpcijas aspektus un tiesības piedalīties klātienē lietas izskatīšanā tiesā kriminālprocesā⁸⁹, 44. apsvērumā, iesniedzējtiesa vaicā, vai konstatējuma, ka Eiropas apcietināšanas orderis nav spēkā, rezultātā MM būtu jānostāda tādā pašā stāvoklī, kādā viņš būtu bijis, ja Savienības tiesību pārkāpums nebūtu noticis, kas šajā gadījumā nozīmētu atcelt MM pagaidu apcietinājumu.

138. Iesniedzējtiesa šajā ziņā norāda, ka visi valsts tiesībās pieprasītie nosacījumi, lai MM piemērotu pagaidu apcietinājumu, bija un joprojām ir izpildīti.

139. To ņemot vērā, iesniedzējtiesa norāda, ka, raugoties vienīgi no procesuālā viedokļa, par pagaidu apcietinājuma piemērošanu MM varēja lemt vienīgi tādēļ, ka pēdējais minētais personīgi ieradās iesniedzējtiesā, savukārt šī ierašanās bija rezultāts spēkā neesoša Eiropas apcietināšanas ordera izpildei. Minētā tiesa uzskata, ka tad, ja šis orderis nebūtu ticis izsniegts, MM nebūtu aizturēts Spānijā, nebūtu nodots Bulgārijas tiesu iestādēm un iesniedzējtiesa tādējādi nebūtu viņam piemērojusi pagaidu apcietinājumu.

140. Ja tiktu atbalstīta šī pieeja, minētā tiesa norāda, ka būtu pamats uzskatīt, ka pagaidu apcietinājuma piemērošanas MM pamatā ir būtisku procedūras noteikumu pārkāpums, jo Eiropas apcietināšanas orderi ir izdevusi iestāde, kurai nav šādas kompetences (nav nodrošināta nepieciešamā tiesas dalība), pamatojoties uz lēmumu, kas nav valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu. Tā rezultātā iesniedzējtiesai būtu jāsecina, ka turpmākais MM apcietinājums, kas ir piemērots pēc šī Eiropas apcietināšanas ordera izpildes, ir prettiesisks. MM līdz ar to būtu jāatbrīvo⁹⁰.

141. Tādējādi iesniedzējtiesa uzskata, ka tai būtu jāņem vērā Eiropas apcietināšanas orderi konstatētās nepilnības un, ja tā secinātu, ka tās ir būtiskas, tai būtu jābūt pilnvarām atcelt MM pagaidu apcietinājumu, pamatojoties uz šo procesuālo pamatu.

142. Es šajā ziņā atgādinu, ka šī pagaidu apcietinājuma pamatā ir lēmums, kuru iesniedzējtiesa pieņēma 2020. gada 29. jūlijā, pēc tam, kad iepriekš šajā nolūkā pieteikumu bija iesniedzis prokurors.

143. Šo lēmumu par pagaidu apcietinājumu apstiprināja apelācijas tiesa.

144. Iesniedzējtiesā šobrīd ir celta jauna prasība, lai pārbaudītu MM pagaidu apcietinājuma tiesiskumu. Līdz ar to šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu tika iesniegts saistībā ar procedūru, pamatojoties uz NPK 270. pantu, kuru ierosināja MM aizstāvis, lai atceltu pēdējam minētajam piemēroto pagaidu apcietinājumu.

⁸⁹ OV 2016, L 65, 1. lpp. Saskaņā ar šīs direktīvas 44. apsvērumu "Savienības tiesību aktu efektivitātes princips nosaka, ka dalībvalstis nodrošina pienācīgus un efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus gadījumā, ja tiek pārkāptas tiesības, kas personai piešķirtas ar Savienības tiesību aktiem. Lai saglabātu tiesības uz taisnīgu tiesu un tiesības uz aizstāvību, ar efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, kas pieejams gadījumā, kad tiek pārkāptas kādas no šajā direktīvā noteiktajām tiesībām, vajadzētu, ciktāl iespējams, panākt, ka aizdomās turētie vai apsūdzētie tiek nostādīti tādā pašā stāvoklī, kādā tie būtu bijuši, ja aizskārums nebūtu noticis".

⁹⁰ Iesniedzējtiesa veic pielīdzinājumu lietai, kurā tika pasludināts 2019. gada 17. janvāra spriedums *Dzivev* u.c. (C-310/16, EU:C:2019:30), jo tā uzskata, ka minētā lieta attiecas uz tāda lēmuma sekām, kuru bija pieņēmusi iestāde, pārsniedzot savu kompetenci (izmantojot pierādījumus, kas iegūti, veicot tālruņa sarunu noklausīšanos, ko bija atļāvuši tiesu iestāde, kura bija zaudējusi kompetenci sniegt šādu atļauju).

145. Iesākumā man šķiet būtiski uzsvērt, ka Savienības tiesībās to pašreizējā stadijā vēl nav veikta nosacījumu, kādos var piemērot pagaidu apcietinājumu personai, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, saskaņošana⁹¹. Tādējādi tiesa, kurai ir kompetence pagaidu apcietinājuma jomā, var lemt par šādu līdzekli un attiecīgajā gadījumā pārtraukt tā izpildi, ja tā konstatē, ka šie nosacījumi vairs nav izpildīti, vienīgi atbilstoši tās valsts tiesībās paredzētajiem noteikumiem.

146. To ņemot vērā, es vēl nesecinātu, kā to šķietami ierosina Komisija, – ka viss iesniedzējtiesā izskatāmais process atrodas ārpus Savienības tiesību piemērošanas jomas, kā rezultātā atbilstoši Hartas 51. panta 1. punktam tās neesot piemērojamas. Ciktāl, kā es iepriekš norādīju, pamatlietā aplūkotajā gadījumā Eiropas apcietināšanas ordera spēkā esamības pārbaude tiesā ir jāveic saistībā ar tiesvedību par MM paturēšanu vai nepaturēšanu pagaidu apcietinājumā, Pamatlēmums 2002/584 un Hartas 47. pants joprojām ir piemērojami. Ciktāl, kā tas izriet no iepriekšējiem apsvērumiem, ar šo pamatlēmumu ieviestās sistēmas pamatā ir Eiropas apcietināšanas ordera pārbaudes tiesā nodrošināšana, šādas pārbaudes veikšana joprojām ir uzskatāma par Savienības tiesību īstenošanu atbilstoši Hartas 51. panta 1. punktam neatkarīgi no tā, kādā kriminālprocesa stadijā tā notiek.

147. Tagad, kad tas ir ticis precizēts, es uzskatu, ka tiesu iestāžu sadarbības krimināllietās instrumenta, par kādu ir uzskatāms Eiropas apcietināšanas orderis, ierobežojumu dēļ nedz Pamatlēmums 2002/584, nedz Hartas 47. pants nenosaka iesniedzējtiesai pienākumu atbrīvot personu, kurai ir piemērots pagaidu apcietinājuma līdzeklis, ja tā konstatē, ka Eiropas apcietināšanas orderis, pamatojoties uz kuru šī persona tika nodota, nav spēkā.

148. Saskaņā ar šā pamatlēmuma 1. panta 1. punktu “Eiropas apcietināšanas ordera mehānisma mērķis ir ļaut *apcietināt [aizturēt] un nodot* pieprasīto personu, lai, ņemot vērā minētā pamatlēmuma mērķi, paveiktais noziedzīgais nodarījums nepaliktu nesodīts un lai pret šo personu veiktu kriminālvajāšanu vai liktu tai izciest piespiesto brīvības atņemšanas sodu”⁹². No tā izriet, ka, tiklīdz pieprasītā persona ir aizturēta un nodota izsniegšanas dalībvalstij, principā Eiropas apcietināšanas ordera tiesiskās sekas izbeidzas, izņemot nodošanas sekas, kas ir tieši paredzētas Pamatlēmuma 2002/584 3. nodaļā⁹³.

149. Ņemot vērā šīs Eiropas apcietināšanas ordera mehānismam raksturīgās robežas, jāuzsver, ka tas nav uzskatāms par pamatu šīs personas apcietināšanai izsniegšanas dalībvalstī.

150. Šī situācija ir jānošķir no situācijas izpildes dalībvalstī. Lai gan atbilstoši Pamatlēmuma 2002/584 12. pantam par izpildes dalībvalstī, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, aizturētās personas iespējamo apcietinājumu ir jālemj atbilstoši šīs dalībvalsts valsts tiesībām, šis orderis ir uzskatāms par nepieciešamo pamatu šādai apcietināšanai. Tas nozīmē, ka tad, ja izpildes tiesu iestādei ir jāatsaka Eiropas apcietināšanas ordera izpilde, apcietināšanas līdzeklis, par kuru tika lemts, sagaidot nodošanu, zaudē savu juridisko pamatu.

91 Direktīvas 2016/343 piemērošanas pagaidu apcietinājuma jomā, kā arī Hartas 6. un 47. panta piemērošanas šajā jomā ierobežojumu ilustrācijai skat. spriedumu, 2019. gada 28. novembris, *Spetsializirana prokuratura* (C-653/19 PPU, EU:C:2019:1024). Skat. arī ģenerāladvokāta Dž. Pitrucellas [G. Pitruzzella] secinājumus lietā *Spetsializirana prokuratura* (C-653/19 PPU, EU:C:2019:983, 15. un nākamie punkti).

92 Spriedums, 2018. gada 6. decembris, IK (Papildsoda izpilde) (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 39. punkts). Mans izcēlums.

93 Šajā ziņā skat. ģenerāladvokātes E. Šarpstones [E. Sharpston] secinājumus lietā IK (Papildsoda izpilde) (C-551/18 PPU, EU:C:2018:890, 81. un 82. punkts). Viņa Pamatlēmumā 2002/584 ietverto procesu apraksta kā ““apli”, kas sākas ar Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu [...] [un] noslēdzas ar Eiropas apcietināšanas ordera izpildi, kas notiek, nododot pieprasīto personu” (83. punkts). Viņa no tā secina, ka “šīs procedūras sekas nedrīkst pārsniegt [ši] pamatlēmuma piemērošanas jomu un mērķi, proti, pieprasītās personas nodošanu. Nedaudzās šīs procedūras sekas, kuras turpina rasties pēc nodošanas, ir skaidri definētas [minētā] pamatlēmuma 3. nodaļā” (84. punkts).

151. Pēc tam, kad pieprasītā persona ir nodota izsniegšanas dalībvalstij, vienīgi šis pēdējās minētās tiesu iestādes pieņemts valsts tiesību akts var būt apcietināšanas tiesiskais pamats⁹⁴. Tādējādi, tiklīdz tā ir nodota, personu, pret kuru šajā dalībvalstī ir uzsākta kriminālvajāšana, var apcietināt, vienīgi, pamatojoties uz valsts pagaidu apcietinājuma aktu, kurš atkarībā no valsts tiesību īpatnībām var būt valsts lēmums par apcietinājuma piemērošanu, pēc kura vajadzības gadījumā tiek pieņemts tiesas lēmums par pagaidu apcietinājuma piemērošanu šai personai, ja ir izpildīti valsts tiesībās šajā saistībā paredzētie nosacījumi. No tā izriet, ka pagaidu apcietinājums, veicot kriminālvajāšanu izsniegšanas dalībvalstī, nav balstīts uz Eiropas apcietināšanas ordera izsniegšanu, bet gan tā pamatā ir tiesiski pieņemts valsts apcietināšanas akts.

152. Katrā gadījumā kompetentajai valsts tiesai ir jāpārbauda, vai attiecībā uz apsūdzēto personu ir noteikts valsts piespiedu brīvības atņemšanas līdzeklis un vai šis līdzeklis ir noteikts atbilstoši izsniegšanas dalībvalsts tiesībām.

153. Konkrētāk, tas, kā spēkā esoša valsts lēmuma par apcietinājuma piemērošanu neesamība var ietekmēt lēmumu personai, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, piemērot un vēlāk atstāt vai neatstāt spēkā pagaidu apcietinājumu, ir jānosaka izsniegšanas dalībvalsts tiesībās⁹⁵.

154. Tomēr ir jāprecizē, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru dalībvalstīm sava kompetence krimināllietās ir jāisto, ievērojot Savienības tiesības⁹⁶.

155. Tādējādi valsts tiesai ir jādara viss iespējamais, lai pēc iespējas saglabātu ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviestās nodošanas sistēmas efektivitāti. Tādēļ iespējamais lēmums par attiecīgās personas atbrīvošanu ir jāpapildina vai arī pēc tā ir jāveic atbilstoši pasākumi, lai novērstu šīs personas atkārtotu bēgšanu. Šādu pasākumu neesamība varētu ierobežot ar šo pamatlēmumu ieviestās nodošanas sistēmas efektivitāti un līdz ar to radīt šķērslī tās mērķu īstenošanai⁹⁷, kuru vidū ir mērķis novērst nesodāmību⁹⁸. Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās un savstarpējā uzticēšanās starp dalībvalstīm daudz zaudētu, ja nodošanas procedūras, kāda tika veikta šajā lietā, iedarbība tiktu samazināta līdz nullei, izraisot nodotās personas bēgšanu un liekot izsniegt jaunu Eiropas apcietināšanas orderi.

156. Visbeidzot, es precizēju, ka iepriekš veiktā analīze neietekmē personas, attiecībā uz kuru ir pieņemts spēkā neesošs Eiropas apcietināšanas orderis, iespēju saskaņā ar izsniegšanas dalībvalsts tiesībām celt prasību atlīdzināt kaitējumu valsts tiesā, kurai šajā ziņā ir jurisdikcija.

94 2018. gada 6. decembra spriedumā IK (Papildsoda izpilde) (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 56. punkts) ir ietvertas šajā ziņā lietderīgas norādes, pat ja ir jāprecizē, pirmkārt, ka tas attiecas uz Eiropas apcietināšanas orderi, kurš ir izsniegts, lai izpildītu brīvības atņemšanas sodu vai ar brīvības atņemšanu saistītu drošības līdzekli, un, otrkārt, tas ir saistīts ar gadījumu, kurā tas, ka šajā orderī nebija minēts papildsods, neietekmēja tā spēkā esamību. Tiesa, kad tai bija jāatbild uz argumentu, saskaņā ar kuru būtībā izpildes tiesu iestādes lēmums esot jāuzskata par aktu, kas pamato brīvības atņemšanu izsniegšanas dalībvalstī, kā rezultātā nevarot izpildīt sodu, attiecībā uz kuru nav pieņemts izpildes tiesu iestādes lēmums un attiecībā uz kuru nav tikusi atļauta nodošana, nosprieda, ka "šajā lietā izpildes iestādes lēmums nav par brīvības atņemšanas soda izpildes izsniegšanas dalībvalstī atļaušanu [...]. [Š]ajā lēmumā ir vien atļauts nodot attiecīgo personu atbilstoši Pamatlēmuma 2002/584 noteikumiem, lai izdarītais noziedzīgais nodarījums nepaliktu nesodīts. Brīvības atņemšanas soda izpildes pamatā ir izpildāms spriedums, kurš pasludināts izsniegšanas dalībvalstī un kurš ir jāmin atbilstoši šā pamatlēmuma 8. panta 1. punkta c) apakšpunktam" (56. punkts, mans izcēlums).

95 Šajā ziņā es atgādinu, ka attiecībā uz MM netika pieņemts prokurora lēmums atbilstoši NPK 64. panta 2. punktam, kas ir tiesību akts, kurš, kā šķiet, ir parastais Bulgārijā izmantotais veids, lai izsniegtu valsts apcietināšanas orderi personai, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana.

96 Šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumu, 1998. gada 24. novembris, *Bickel un Franz* (C-274/96, EU:C:1998:563, 17. punkts). Skat. arī spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *Ruska Federācija* (C-897/19 PPU, EU:C:2020:262, 48. punkts un tajā minētā judikatūra).

97 Pamatlēmuma 2002/584 17. pantā noteikto termiņu beigu kontekstā pēc analogijas skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūlijs, *Lanigan* (C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, 50. punkts).

98 Skat. it īpaši spriedumu, 2018. gada 6. decembris, IK (Papildsoda izpilde) (C-551/18 PPU, EU:C:2018:991, 39. punkts).

157. No visiem šiem apsvērumiem es secinu, ka Pamatlēmums 2002/584 un Hartas 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neparedz pienākumu, iesniedzējtiesai konstatējot, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir ticis izsniegts prettiesiski, jo tā pamatā nav “[valsts] lēmums par apcietinājuma piemērošanu vai jebkurš cits izpildāms tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku” šī pamatlēmuma 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, atbrīvojot personu, kurai tika piemērots pagaidu apcietinājums pēc tam, kad izpildes dalībvalsts viņu nodeva izsniegšanas dalībvalstij.

158. Iesniedzējtiesai atbilstoši tās valsts tiesībām ir jāizlemj, kādas sekas šāda valsts tiesību akta, kurš būtu Eiropas apcietināšanas ordera tiesiskais pamats, neesamība var radīt attiecībā uz lēmumu par apsūdzētās personas paturēšanu vai nepaturēšanu pagaidu apcietinājumā, uzraugot to, lai netiktu apdraudēta ar Pamatlēmumu 2002/584 ieviestās nodošanas sistēmas efektivitāte.

V. Secinājumi

159. Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Spetsializiran nakazatelen sad* (Specializētā krimināllietu tiesa, Bulgārija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

- 1) Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm, kas grozīts ar Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmumu 2009/299/TI, 8. panta 1. punkta c) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir jāuzskata par spēkā neesošu, ja tā pamatā nav “[valsts] lēmums par apcietinājuma piemērošanu vai jebkurš cits izpildāms tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku” šīs tiesību normas izpratnē. Šis jēdziens aptver tiesu iestādes noteiktus valsts pasākumus personas, pret kuru ir uzsākta kriminālvajāšana, meklēšanai un apcietināšanai, lai to nogādātu tiesā kriminālprocesa darbību pabeigšanai. Iesniedzējtiesai ir jāpārbauda, vai valsts tiesību akts par saukšanu pie kriminālatbildības, tāds kā tas, uz kuru ir balstīts pamatlietā aplūkotais Eiropas apcietināšanas orderis, rada šādas tiesiskās sekas.
- 2) Nepastāvot noteikumiem izsniegšanas dalībvalsts tiesību aktos, kas paredzētu pārsūdzību tiesā, lai pārbaudītu apstākļus, kādos iestāde, kura, lai gan piedalās tiesvedības īstenošanā šajā dalībvalstī, tomēr pati nav tiesu iestāde, izsniedz Eiropas apcietināšanas orderi, Savienības tiesību pārākuma princips, kā arī Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā garantētais efektīvas tiesību aizsardzības tiesā princips ir jāinterpretē tādējādi, ka tie valsts tiesai, kurā ir celta prasība, lai apstrīdētu tādas personas paturēšanas pagaidu apcietinājumā tiesiskumu, kura ir tikusi nodota, pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, kurš ir izsniegts, pamatojoties uz valsts tiesību aktu, ko nevar kvalificēt kā “[valsts] lēmumu par apcietinājuma piemērošanu vai jebkuru citu izpildāmu tiesas nolēmumu ar tādu pašu spēku” Pamatlēmuma 2002/584 ar grozījumiem, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, un saistībā ar kuru tika izvirzīts pamats par šī Eiropas apcietināšanas ordera spēkā neesamību, ņemot vērā Savienības tiesības, nosaka pienākumu atzīt savu kompetenci šādas spēkā esamības pārbaudes veikšanai.
- 3) Pamatlēmums 2002/584 ar grozījumiem, kas izdarīti ar Pamatlēmumu 2009/299, un Pamattiesību hartas 47. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie neparedz pienākumu, iesniedzējtiesai konstatējot, ka Eiropas apcietināšanas orderis ir ticis izsniegts prettiesiski, jo tā pamatā nav “[valsts] lēmums par apcietinājuma piemērošanu vai jebkurš cits izpildāms tiesas nolēmums ar tādu pašu spēku” šī pamatlēmuma ar grozījumiem 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē, atbrīvojot personu, kurai tika piemērots pagaidu apcietinājums pēc tam, kad izpildes dalībvalsts viņu nodeva izsniegšanas dalībvalstij.

Iesniedzējtiesai atbilstoši tās valsts tiesībām ir jāizlemj, kādas sekas šāda valsts tiesību akta, kurš būtu Eiropas apcietināšanas ordera tiesiskais pamats, neesamība var radīt attiecībā uz lēmumu par apsūdzētās personas paturēšanu vai nepaturēšanu pagaidu apcietinājumā, uzraugot to, lai netiktu apdraudēta ar minēto pamatlēmumu ar grozījumiem ieviestās nodošanas sistēmas efektivitāte.